

DIENST INSPECTIE

Jaarverslag 2020

Een publicatie van de:

POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid

Kruidtuinlaan 50 bus 165
B-1000 Brussel
+32 2 508 85 86
vraag@mi-is.be
www.mi-is.be

Volg ons op

Colofon

Hoofdredacteurs

Dienst inspectie

Lay-out

Dienst inspectie

Verantwoordelijke uitgever

Alexandre Lesiw, Voorzitter POD Maatschappelijke Integratie

Auteursrechten

Geen enkele informatie uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van Afdrukken, fotokopieën microfilm, of enig ander middel zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de POD Maatschappelijke Integratie

Uitsluiting van de verantwoordelijkheid

De POD Maatschappelijke Integratie wijst elke verantwoordelijkheid af voor eventuele drukfouten, fouten die zouden kunnen voorkomen in de vertaling en andere.

Samenvatting

Het jaar 2020 werd grotendeels verstoord door de gezondheidscrisis en de sociale impact die zij tot gevolg had, zowel op de organisatie en het werk van de dienst, als op het verloop van de activiteiten en de verwachtingen van de OCMW's.

In het verslag 2020 worden de vaststellingen belicht van de inspecties die in 2020 zijn uitgevoerd, maar het effect van de crisis is nog niet zichtbaar omdat de inspecties worden uitgevoerd in de jaren vóór het lopende jaar. Hoewel het virus dus nog steeds aanwezig is, kunnen de besluiten van het verslag geen weergave zijn van de ontwikkelingen en de gevolgen van COVID voor de gecontroleerde aspecten, namelijk de toepassing van de wetgeving, het financiële risico voor de Staat en de naleving van de rechten van de gebruikers. Bovendien wordt in het verslag niet ingegaan op de nieuwe maatregelen die de federale regering in het kader van de gezondheidscrisis heeft genomen.

De vaststellingen zijn in overeenstemming met het bestuursovereenkomst van de POD Maatschappelijke Integratie, waarin de tendensen en richtlijnen van de acties van de POD MI over de periode 2021-2023 zijn vastgelegd. Deze bestuursovereenkomst stelt de rechthebbende centraal in de actie van de POD, een doelstelling waarin de dienst inspectie een volwaardige rol speelt via zijn missies om de doeltreffendheid van de rechten van de gebruikers te evalueren en te versterken. Dit wordt bereikt via de verschillende missies van de inspectiedienst, namelijk: controle op de toepassing van de federale wetgeving, advies door de OCMW's te informeren over het wettelijk kader en kennisdeling, zowel binnen de OCMW's als intern of met partners.

Wat deze doelstelling in verband met de rechten van de gebruikers betreft, kan worden opgemerkt dat de inspectiedienst, in het kader van de controle van het recht op maatschappelijke integratie (RMI), 4.442 individuele dossiers heeft geanalyseerd waarvoor een aantal opmerkingen aan de OCMW's werden gericht. De meest voorkomende opmerkingen hebben betrekking op de procedure en het bijhouden van dossiers, met name het sociaal onderzoek en de kennisgeving van beslissingen aan gebruikers en de geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie (GPMI). Dit zijn ook de processen die volgens de procesanalyses de meeste risico's inhouden, meer bepaald op het niveau van de indiening en de ontvangst van de aanvraag, alsook wat de uitvoering van het sociaal onderzoek betreft.

Om deze moeilijkheden aan te pakken, verzoekt de dienst inspectie de OCMW's om regelmatig de handleidingen, omzendbrieven en FAQ's te raadplegen die beschikbaar zijn op de website van de POD MI en om de updates op te volgen via nieuwsbrieven of webinars. Voorts zijn de debriefing momenten die na afloop van de controles met de inspecteurs worden georganiseerd ook een uitgelezen moment om vragen te beantwoorden en verduidelijkingen te geven bij de toepassing van procedures en van de wetgeving. Een aanbeveling is ook om via interne coördinatie te zorgen voor uniformiteit bij de behandeling van sociale dossiers.

De controle van de medische kosten is een soortgelijk aandachtspunt. De inspecteurs maakten bijvoorbeeld opmerkingen over de duidelijke en concrete vastlegging van de resultaten van het sociaal onderzoek in sociale dossiers of over onvoldoende onderzoek naar de situatie van de persoon voor de dossiers MediPrima. Er waren ook veel opmerkingen over de controle van het residuaire karakter van de steun, die moet worden gecontroleerd via het sociaal onderzoek. Dit kan leiden tot de betaling van kosten die niet door de Staat worden vergoed of tot het ten onrechte ten laste nemen van medische kosten, ook al was de betrokkene aangesloten bij een ziekenfonds of beschikte hij over een inkomen dat ten minste gelijk was aan het leefloon van de categorie waarop hij recht had. Deze uitgaven werden tijdens de inspecties teruggevorderd. Voorts ontbreken, evenals bij de inspecties in het kader van de RMI-wetgeving, de besluiten en kennisgevingen, zijn ze onvolledig of niet duidelijk voor de begunstigde.

De boekhoudkundige controles brengen niet langer grote moeilijkheden aan het licht en de inspectie stelt een regelmatigere controle van de KSZ-stromen vast, alsook een betere opvolging van de knipperlichten. Dit vermindert het risico van onverschuldigde betalingen door gebruikers. Er kan worden vastgesteld dat een groot deel van de knipperlichten rechtstreeks door de OCMW's wordt behandeld zonder tussenkomst van de inspectie (12.975 knipperlichten op een totaal van 27.652 knipperlichten).

Bovendien besteden de OCMW's meer aandacht aan een correcte en snelle terugbetaling van de terugvorderingen bij de OCMW's. Er moet worden opgemerkt dat er nog steeds een algemene moeilijkheid bestaat met betrekking tot het correcte gebruik van terugbetalingsformulieren bij de POD MI. Daarnaast brengen de procesanalyses ook een groter aantal risico's in de betalings- en subsidieprocessen aan het licht.

De kwalitatieve analyse van de inspecties door middel van de SCORE-analyse bevestigt deze bevindingen en geeft aan dat de controle van de medische kosten en de dossiers betreffende het recht op maatschappelijke integratie een lagere SCORE hebben dan de boekhoudkundige controles of de knipperlichten of de zaken die door middel van het uniek jaarverslag worden verantwoord.

Wat betreft de financieringen waarvan de verantwoording gebeurt via het uniek jaarverslag, namelijk de subsidie Participatie en Sociale Activering, het Sociaal Gas- en Elektriciteitsfonds en de GPMI-subsidies, leveren deze geen grote problemen op met betrekking tot de subsidiëring van specifieke sociale initiatieven en ondersteuning. Een moeilijkheid ligt in de rechtvaardiging van de personeelskosten, met name in het gas- en elektriciteitsfonds. Wat de GPMI-subsidie betreft, blijkt dat 20,28% van het bedrag niet door de OCMW's werd gebruikt. Er moet echter ook op gewezen worden dat sommige OCMW's meer dan 100% van de toegewezen subsidie hebben gebruikt, vooral wat betreft de personeelskosten die aan deze missie zijn toegewezen. Wat de rapportering in het uniek jaarverslag betreft, heeft de POD MI verschillende initiatieven gelanceerd om de ingave formulieren te harmoniseren en de gebruikers op een meer didactische wijze te begeleiden bij het invoeren in het uniek jaarverslag.

In het kader van het financiële risico voor de Staat, werd een totaalbedrag van 13.115.120,39 euro teruggevorderd door middel van inspecties en de knipperlichten. Dit vertegenwoordigt één procent van de totale subsidie die aan alle OCMW's over een begrotingsjaar wordt toegekend (referentiejaar 2020 voor de geregementeerde subsidies en 2018 voor de PAS-subsidie en de energiefondsen).

Wat het personeel betreft, bleek uit de procesanalyses dat er voor de OCMW's die in 2020 aan een procesanalyse werden onderworpen, een verschil bestaat tussen de OCMW's wat betreft het aandeel van het sociaal personeel in het totale personeelsbestand van het OCMW. Dit kan variëren tussen 37,5 % en 78 % van het sociaal personeel. De helft van de onderzochte OCMW's heeft "polyvalente" maatschappelijk werkers die zich met alle federale materies bezighouden. Bovendien beschikt bijna de helft van de OCMW's niet over een verantwoordelijke van de sociale dienst, waardoor een referentiepersoon inzake wetgeving mogelijk zou zijn en harmonisatie bij de behandeling van sociale dossiers zou kunnen worden verzekerd. Er kan worden vastgesteld dat maatschappelijk werkers veel administratieve taken verrichten, aangezien sommige OCMW's geen of weinig administratief personeel hebben voor de opvolging van door de staat gesubsidieerde materies.

De gezondheids crisis heeft een belangrijke impact gehad op de organisatie van de activiteiten van de dienst inspectie. De controles konden niet volgens de planning worden uitgevoerd vanwege de lockdown die in totaal 4 maanden heeft geduurd in 2020. Zo kon 22 % van alle inspecties en procesanalyses niet worden uitgevoerd. Na de eerste lockdown werd de planning herzien om de missies te concentreren op de controles die in 2020 moesten worden uitgevoerd, om zo de meerjarige cyclus van de inspecties na te leven. Niettemin heeft de tweede lockdown geleid tot uitstel of annulering van sommige controles.

De dienst inspectie werd, net als andere diensten van de POD Maatschappelijke Integratie, ingeschakeld bij de uitvoering van maatregelen voor OCMW's om de sociale impact van de crisis te bestrijden, met name op het vlak van controlemodaliteiten (rapporteringsinstrumenten, omzendbrieven en richtlijnen) of de coördinatie van online FAQ's op de website van de POD Maatschappelijke Integratie. Op die manier hielp de dienst de OCMW's bij het uitleggen en verduidelijken van de maatregelen. Tijdens deze vier maanden hebben de inspecteurs ook steun verleend aan andere diensten, zoals de juridische dienst, de Front Office of de dienst internationale betrekkingen bij de POD Maatschappelijke Integratie.

In het kader van de inspectieprocessen heeft de dienst in 2020 verschillende projecten opgestart om gevolg te geven aan de aanbevelingen van de audit die de FIA in 2019 heeft uitgevoerd. Zo zijn de inspectieoosters voor medische kosten en subsidies van het uniek jaarverslag bijgewerkt en heeft het team opleidingen gekregen. Voorts werden verschillende projecten opgestart, zoals de invoering van een risicofactor voor de bepaling van de inspectieplanning en -frequenties en de automatisering van de invoering van de dossiers via de boekhoudsoftware.

De uitvoering van deze projecten zal in 2021 worden voortgezet. Ten slotte is de weging van de sectoren herzien om rekening te houden met de evolutie van het aantal dossiers dat in de OCMW's wordt behandeld.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Samenvatting.....	3
1. ALGEMENE ORGANISATIE VAN DE DIENST INSPECTIE	7
2. 2020 in cijfers	10
3. ANALYSE VAN DE RESULTATEN PER SOORT INSPECTIE.....	12
3.1 MEDISCHE KOSTEN, FARMACEUTISCHE KOSTEN EN ZIEKENHUISKOSTEN	12
3.2. BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 02 /04/1965 BETREFFENDE DE TENLASTENEMING VAN DE STEUN VERLEEND DOOR DE OCMW's.....	18
3.3. BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE	19
3.4. JURIDISCH GEDEELTE EN JURIDISCHE PROCEDURE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE.....	21
3.5. DE CONTROLE VAN DE SUBSIDIES VAN DE GEÏNDIVIDUALISEERDE PROJECTEN VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE (GPMI).....	27
3.6. PARTICIPATIE EN SOCIALE ACTIVERING – KINDERARMOEDEBESTRIJDING.....	30
3.7. HET GAS- EN ELEKTRICITEITSFONDS.....	31
3.8. HET SOCIAAL STOOKOLIEFONDS	33
4 KNIPPERLICHTEN	34
5 KWALITATIEVE ANALYSE VAN DE INSPECTIES.....	36
6 ANALYSE VAN DE PROCESSEN	46

1. ALGEMENE ORGANISATIE VAN DE DIENST INSPECTIE

Missie van de Dienst Inspectie

De missie van de dienst inspectie is het waarborgen van de fundamentele sociale rechten en omvat concreet drie gedeelten:

- **Controle:** door toe te zien op de toepassing van de federale wetgeving op het vlak van maatschappelijke integratie via juridische, administratieve en financiële controles
- **Advies:** door de OCMW's in te lichten over het wettelijk kader en over de concrete toepassing van de wetgeving en van de reglementering die van kracht is naar aanleiding van de controles;
- **Kennis:** door gebruik te maken van de schakel tussen de administratie en de actoren op het terrein draagt de dienst inspectie bij tot de strategische voorbereiding van de wetgeving inzake maatschappelijke integratie (functie van kenniscentrum).

1.1. Personeel

Eind 2020 telde de inspectiedienst 25 personeelsleden, wat overeenkomt met 23 VTE. Het team heeft in het jaar 2020 grote veranderingen ondergaan, vooral op het gebied van de coördinatie.

De dienst wordt gecoördineerd door twee diensthoofden (een Franstalig en een Nederlandstalig), die elk de teams per taalrol coördineren, maar ook zorgen voor de transversaliteit van de processen en de algemene coördinatie met de projecten binnen de POD MI. Zij zorgen ook voor de link met de interne projecten van de POD MI.

Aangezien het diensthoofd in mei 2021 met pensioen vertrok, is haar vervangster begin juli 2020 in dienst getreden. In oktober 2020 heeft het Nederlandstalige diensthoofd de POD MI verlaten om een andere functie uit te oefenen en hij werd vervangen door een inspectrice van de dienst.

Er is een overgangsregeling getroffen om de twee personen die in 2021 de coördinatie van de dienst hebben overgenomen, in staat te stellen voor deze nieuwe functies te worden opgeleid en voor een overdracht van kennis te zorgen.

19 personen hebben de inspecties van de federale subsidies uitgevoerd. De taalverdeling is de volgende: 9 Franstalige en 10 Nederlandstalige inspecteurs waarvan 2 van hen voerden zowel inspecties als procesanalyses uit.

4 personen waren belast met procesanalyses, maar de medewerkers van het Nederlandstalige team hebben eind 2020 hun functies neergelegd, één medewerker voert een andere functie uit binnen de dienst en één is naar een andere dienst binnen de POD MI gegaan.

Twee personen verzekeren de administratieve ondersteuning aan de dienst, waaronder de opvolging van inspectieverslagen, terugvorderingen voor alle inspecties die in de loop van het jaar zijn uitgevoerd en de voorbereiding van controles voor medische kosten.

1.2. Planning van de inspectiedienst

Aan het begin van het jaar stelt elk personeelslid een plan op voor de inspecties die in de loop van het jaar moeten worden uitgevoerd. Deze plannen worden opgesteld volgens het inspectieschema dat in het proceduregids is opgenomen.

Omwille van de gezondheids crisis in verband met Covid19 en de lockdownmaatregelen waartoe de autoriteiten hadden besloten, hebben de inspecteurs geen inspecties kunnen uitvoeren tijdens de twee lockdownperiodes van half maart tot half mei en van november tot eind december. Het planning werd voor het eerst herzien na de eerste lockdown, om voorrang te geven aan de inspecties die in 2020 moesten plaatsvinden om de meerjarige cyclus van de controles te respecteren. De tweede lockdown in november heeft er echter toe geleid dat de laatste inspecties die voor 2020 waren gepland niet zijn uitgevoerd.

Deze situatie houdt in dat de inspecteurs de OCMW's vier maanden lang niet hebben kunnen bezoeken gedurende het volledige jaar 2020. 22 % van de geplande inspecties konden niet worden uitgevoerd. De controles voor FEAD werden opgeschort gedurende het volledige jaar 2020.

Voor de controles in 2021 heeft het directiecomité beslist om de planning voor de inspecteurs niet te overbelasten, aangezien hun jaarlijkse werklast hen niet in staat stelt alle vertragingen als gevolg van de lockdownperiodes in te halen. Zo werden de controles voor het jaar 2021 vastgesteld met betrekking tot het financiële risico voor de Staat bij de verschillende controles, alsmede het risico om de rechten van de gebruikers te waarborgen. Sommige controles werden geannuleerd of uitgesteld tot de volgende jaren, afhankelijk van de geschatte risico's.

Wat de procesanalyses betreft, werden 32 analyses uitgevoerd tijdens het jaar 2020. Net zoals voor de inspectiecontroles waren de inspecteurs belast met de analyses ook niet in staat om de OCMW's te bezoeken gedurende 4 maanden van het jaar 2020, wat een impact had op de uitvoering van de oorspronkelijke planning. In totaal werden 20 eerste analyses uitgevoerd in Wallonië en 12 in de Vlaamse OCMW's. Dit verschil wordt verklaard door het gebrek aan personeel in het Nederlandstalige team om de analyses uit te voeren. Vervangingen van personeelsleden die de dienst hebben verlaten of van functie zijn veranderd, zullen in 2021 moeten plaatsvinden zodat deze analyses ook in de Vlaamse OCMW's kunnen worden uitgevoerd.

Het team dat verantwoordelijk is voor de Waalse OCMW's is gestart met de evaluaties van de eerste actieplannen die sinds 2015 in de OCMW's zijn opgesteld. In 2020 werden in totaal 21 actieplannen in Waalse OCMW's geëvalueerd.

Er moet worden opgemerkt dat de inspecteurs tijdens deze lockdownperiodes blij hebben gegeven van flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Sommige controles konden, in samenwerking met de OCMW's, op afstand worden uitgevoerd, met name de boekhoudkundige controles. Bovendien werden de inspecteurs ter beschikking gesteld van andere diensten van de POD MI om hen te ondersteunen bij de uitvoering van hun taken, met name de juridische dienst en de Front Office, die veel werk hadden met de maatregelen van Covid19 en de vragen van de OCMW's.

Samenvatting van de uitvoering van de planning per materie en per soort inspectie

Soort controle	Aantal geplande inspecties	Aantal uitgevoerde inspecties	Uitvoeringspercentage	% van de gecontroleerde OCMW's
Medische kosten	262	214	82 %	37 %
Boekhoudkundig gedeelte van de wet van 2/04/1965	279	224	80 %	39 %
Boekhoudkundig gedeelte van de RMI-wet	261	207	79 %	35 %
Juridisch gedeelte en procedure van de RMI-wet	283	241	85 %	41 %
Controle van de GPMI-subsidies	235	183	78 %	31 %
Participatie en sociale activering	234	191	81 %	33 %
Gas- en elektriciteitsfonds	237	183	77 %	32 %

Sociaal stookoliefonds	155	114	74 %	19 %
Analyse van de processen	111	53	48 %	11 %
Jaarlijkse samenvatting	2057	1610	78 %	72 %

1.3. Interne projecten

Naar aanleiding van de aanbevelingen die de FIA in 2019 heeft gedaan, zijn diverse aspecten van de inspectieprocedures herzien. Zo zijn de inspectieoosters voor de medische kosten en subsidies in het enig verslag bijgewerkt en heeft het team een opleiding gekregen.

De dienst heeft ook diverse projecten uitgevoerd, waaronder de opmaak van een risicofactor voor het bepalen van de planningen en frequenties van de inspecties. Dit project zal in 2021 worden voortgezet, met tests gepland in 2022 en uitvoering volgens de planning van 2023. De opmaak van een risicofactor zal het mogelijk maken de organisatie van de controles te bepalen ten aanzien van 3 elementen, namelijk het gebrek aan garantie van de toegang tot sociale rechten voor de burgers, de niet-naleving van de wetgeving door de OCMW's en het financiële risico voor de Staat. Afhankelijk van deze elementen kunnen de controles meer gericht worden op OCMW's in moeilijkheden.

Een ander project dat in 2020 van start is gegaan, is de automatisering van het afpunten van dossiers in het kader van de controle boekhouding in samenwerking met de softwarehuizen. Het doel van dit project is het afpunten van de dossiers te verminderen en bij controles sneller problematische dossiers te kunnen opsporen. Er zijn proefinitiatieven gelanceerd met Vlaamse IT-bedrijven, en het project zal in 2021 worden uitgebreid naar Franstalige IT-bedrijven voor mogelijke implementatie in 2022.

In verband met de planning werd de weging van de sectoren, de basis voor de verdeling van de OCMW's onder de inspecteurs, geactualiseerd. Deze was al verscheidene jaren niet meer bijgewerkt, waarbij geen rekening was gehouden met de toename van het aantal dossiers in de OCMW's. Bij deze actualisering werd duidelijk dat het team van inspecteurs aan de grens van zijn werkcapaciteit zit wat betreft het aantal controles en het aantal dagen dat op jaarbasis aan inspecties wordt besteed. Daarom kan elke nieuwe controles, met inbegrip van subsidies in verband met de gezondheids crisis van het Coronavirus, alleen worden uitgevoerd met een toename van het aantal beschikbare inspecteurs.

2. 2020 in cijfers

2.1. Opgestelde verslagen en opvolging

In totaal werden 420 OCMW's bezocht voor minstens één controle tijdens het jaar 2020, wat 72 % uitmaakt van de OCMW's in België. Daarnaast zijn er 53 procesanalyses door gegaan.

In het kader van de controle van de dossiers RMI, werden ongeveer 4.442 dossiers gecontroleerd om de naleving te waarborgen van de wetgeving en van het recht van de gebruikers.

Merk op dat slechts 5 % van de verslagen werden betwist door de OCMW's. De betwistingen hebben over het algemeen betrekking op het toevoegen van bewijsstukken die niet aanwezig waren tijdens de controles die, na analyse, werden aanvaard door de inspectie. Er moet worden opgemerkt dat de verslagen van de procesanalyses tot geen enkele betwisting hebben geleid. Dit is hoofdzakelijk te danken aan het feit dat de analyse gebeurt in nauwe samenwerking met het OCMW en dat het actieplan in een vroeg stadium wordt besproken, op basis van de vaststellingen van de auditeurs en in functie van de realistische mogelijkheden voor uitvoering door het OCMW.

2.2. Terugvorderingen

Wanneer bepaalde subsidies ten onrechte werden gevraagd door het OCMW worden zij teruggevorderd bij de inspectie. Hiervoor werd een werkstroom ingevoerd in MemoPoint. Zo ontvangt de persoon die verantwoordelijk is voor de verwerking van deze overtollige subsidie een melding dat deze subsidie kan worden ingegeven in het systeem.

Samenvatting van de terugvorderingen per soort subsidie van de Staat

INSPECTIE	Terugvordering 2017	Terugvordering 2018	Terugvordering 2019	Terugvordering 2020
Medische kosten	1.319.807,52€	793.966,12€	589.208,74 €	1.104.190,95 €
Boekhoudkundige inspectie van de wet van 02/04/1965	1.030.242,52€	977.093,77€	781.669,06 €	544.668,73 €
Boekhoudkundige inspectie RMI-wet	5.694.272,58€	4.884.052,81€	4.671.260,50 €	2.397.307,87 €
Juridische inspectie RMI-wet	502.956,88€	513.682,59€	924.788,40 €	1.073.327,00 €
Controle van de subsidies van de GPMI	/	/	336.863,41 €	150.639,58 €
Fonds gas en elektriciteit	95.576,40€	250.312,31€	186.820,33 €	296.369,88 €
Fonds voor participatie en sociale activering	53.571,78€	36.124,97€	104.997,15 €	147.889,34 €
Stookoliefonds	5.079,24€	9.093,04€	7.679,57 €	5.182,52 €
Knipperlichten	4.377,924€	3.811.694€	3.640.763,69 €	7.395.544,52 €
TOTAAL	13.078.800,90 €	11.276.019,61 €	11.244.050,85 €	13.115.120,39 €

We stellen vast dat het totaalbedrag van de terugvorderingen licht is gestegen in 2020. We kunnen een stijging vaststellen van de teruggevorderde bedragen voor de controles van de medische kosten en van de inspectie van de dossiers van het recht op integratie. Het geregulariseerde bedrag via knipperlichten stijgt sterk. Een groot aantal van deze regularisaties gebeurt automatisch door de OCMW's (voor een bedrag van 6.707.071,97 euro), het andere gedeelte (688.472,55 euro) werd teruggevorderd via de inspecties.

De boekhoudkundige controles hebben minder regularisaties tot gevolg van de voorbije jaren, meer bepaald de boekhoudkundige controle van de wet van 1965 leidt niet meer tot moeilijkheden.

Sectie 4 van dit hoofdstuk analyseert het soort moeilijkheid per controle.

Analyse van de terugvorderingen per soort subsidie

Soort subsidie	Jaarlijks toegekend totaalbedrag	Teruggevorderd bedrag	% terugvordering in vergelijking met het toegekende bedrag
Medische kosten, farmaceutische kosten en ziekenhuiskosten (wet van 2/04/1965)	110.887.552,12 € (budget 2020)	1.053.290,59 €	1,49 %
Boekhoudkundig gedeelte (maatschappelijke hulp) van de wet van 2/04/1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's		528.055,78 €	
Boekhoudkundig gedeelte van de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie	1.104.274.425,27 € (Budget 2020)	2.315.143,45 €	0,33 %
Juridische gedeelte en procedure van de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie		1.005.876,23 €	
Controle van de GPMI-subsidies		121.786,59 €	
Participatie en sociale activering	18.569.496 € (KB 2018)	147.889,34 €	0,80 %
Gas- en elektriciteitsfonds	53.000.000 € (budget 2018)	226.495,94 €	0,56 %
Sociaal stookoliefonds	16.033.892,93 € (bedrag 2018)	5.182,52 €	0,03 %
Knipperlichten	-	7.395.544,52 € ¹	
TOTAAL	1.302.765.366,32 €	13.115.120,39 €	1,01 %

¹ De knipperlichten bestrijken verschillende onderwerpen, zodat zij niet aan een specifieke type budget kunnen worden gekoppeld.

3. ANALYSE VAN DE RESULTATEN PER SOORT INSPECTIE

3.1 MEDISCHE KOSTEN, FARMACEUTISCHE KOSTEN EN ZIEKENHUISKOSTEN

Deze controle heeft betrekking op de subsidies die door de POD MI aan de OCMW worden toegekend in het kader van de wet van 2/04/1965 en van het ministerieel besluit van 30/01/1995 voor de medische en farmaceutische kosten en buiten een verzorgingsinstelling, enerzijds, en de ziekenhuiskosten, anderzijds.

Vaststellingen in verband met de uitgevoerde controles:

Extrapolaties

De controle wordt uitgevoerd op twee niveaus naar gelang de hoogte van het bedrag van de ingediende facturen, namelijk "kleine" en "grote" facturen. Vanaf een bepaald bedrag, dat wordt vastgelegd volgens de grootte van het OCMW, worden alle facturen gecontroleerd ("grote" facturen). Onder dit bedrag wordt enkel een steekproef gecontroleerd. Wanneer de steekproef een bepaald aantal fouten aantoont, voert de inspecteur een extrapolatie uit. De extrapolatie wordt uitgevoerd per soort kosten dat wordt gecontroleerd.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven per jaar en per soort kost van het percentage van de gecontroleerde OCMW waarbij er een extrapolatie gebeurde:

Soorten kosten	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018	Jaar 2019	Jaar 2020
Medische kosten	15%	10%	10%	15%	14%	12%
Farmaceutische kosten	21%	16%	12%	16%	12%	11%
Ambulante ziekenhuiskosten	14%	6%	9%	5%	0,5%	1%
Hospitalisatiekosten	5%	2%	1%	0,5%	1%	2%

Het is logisch dat het percentage extrapolaties bij de ambulante ziekenhuiskosten en hospitalisatiekosten laag is. Het is enerzijds namelijk zo dat gezien de grootte van de facturen bij hospitalisaties deze quasi allemaal gecontroleerd worden, en anderzijds zijn er door de invoering van MediPrima veel minder te controleren ziekenhuiskosten. Enkel bij de zeer grote OCMW's met ziekenhuizen op hun grondgebied zijn er nog vele "kleine" hospitalisatiekosten, waarvan een steekproef gecontroleerd wordt en waar dus een extrapolatie op toepassing kan zijn.

Het aantal extrapolaties bij de medische kosten en de farmaceutische kosten is voor het tweede opeenvolgende jaar in dalende lijn en benadert nu meer 10% waar dat in vroegere jaren dichterbij 15% lag.

Opmerkingen

Hieronder vindt u een beschrijving van de meest gemaakte opmerkingen in de verslagen van de inspectiedienst. In onderstaande tabel staat het percentage vermeld hoe vaak deze opmerking vanaf 2015 werd gegeven aan de OCMW:

	JV 2015	JV 2016	JV 2017	JV 2018	JV 2019	JV 2020
Terugbetalingsregels ziekteverzekering en wet 2/04/1965 worden niet gevolgd	49%	35%	33%	38%	35%	36%
Het sociaal onderzoek vindt zijn weerslag niet in duidelijke en concrete sociale verslagen	37%	27%	31%	35%	33%	34%
Administratieve fouten	17%	17%	15%	15%	20%	27%
Fouten tegen de verzekeraar	23%	15%	16%	21%	22%	16%
Niet vergoedbaar remgeld wordt teruggevorderd van de POD MI	25%	12%	10%	16%	17%	10%
Er is voor de onderzochte dossiers geen ondertekende aanvraag tot steun aanwezig	13%	11%	14%	12%	9%	17%
Waar nodig werd de borgstelling/garantstelling niet onderzocht	17%	11%	13%	15%	10%	22%
Afwezigheid van (detail)facturen	12%	13%	13%	13%	13%	13%
Attesten dringende medische hulp ontbreekt regelmatig	6%	9%	5%	10%	11%	6%
Facturen werden dubbel betoelaagd	9%	4%	4%	2%	3%	2%
Betaalbewijzen waren regelmatig afwezig	3%	6%	3%	5%	7%	6%
Opvolging tewerkstellingssituatie	16%	11%	10%	22%	19%	15%
Aanbeveling huisbezoeken	30%	13%	16%	14%	16%	13%
Beslissing/kennisgeving afwezig of niet leesbaar (notulen)	-	7%	11%	28%	34%	45%
Gemiddelde % opmerkingen voor het jaar	20%	14%	14%	18%	18%	19%

De belangrijkste opmerkingen verdienen een uitleg:

1. *Terugbetalingsregels ziekteverzekering en wet 2/04/1965 worden niet gevolgd:*

Deze opmerking wordt vaak gegeven omdat OCMW nog fouten maken tegen de terugbetalingsregels van de ziekteverzekering. De evolutie van de extrapolaties is echter een meer betrouwbaar gegeven om te meten of er op dit vlak vooruitgang geboekt is, daar een fout tegen de tarifiering van de RIZIV-nomenclatuur of niet vergoedbare medicijnen snel gemaakt is.

2. *Gebrek aan duidelijke en concrete sociale verslagen die het sociaal onderzoek weergeven*

In 2013 heeft de dienst Inspectie een meer systematische controlemethode ingevoerd van de sociale dossiers. Het aantal gecontroleerde dossiers wordt berekend in functie van de grootte van het OCMW of van de vroeger aangehaalde problemen (bijv. 6 dossiers voor een klein OCMW, 12 voor een middelgroot en 18 voor een groot OCMW). Sinds 2014 worden de sociale dossiers systematisch gecontroleerd in alle OCMW die geïnspecteerd werden. Bij één op de drie OCMW blijven de sociale verslagen onder de verwachte norm. Dit is al enkele jaren onveranderd.

Te vaak komt het voor dat bijvoorbeeld de stappen die gezet worden naar verzekeraar niet vermeld worden in sociale verslagen. Dat is tevens het geval voor de aansluitingsdatum voor het ziekenfonds. Idem voor het vermelden van het onderzoek naar de tewerkstellingssituatie.

Het is soms ook zo dat de indruk bestaat dat er onvoldoende interne controle is van het OCMW op de inhoud van de sociale verslagen van de medische kosten. Deze aandacht is er bijvoorbeeld meer voor verslagen RMI.

De inspecteurs beklemtonen tijdens de debriefing na de controle, het belang van deze verslaggeving en van het sociaal onderzoek.

3. *Administratieve fouten:*

Het gaat hier enerzijds over het aangeven van kosten op de verkeerde maand. De maand dat de zorgen verstrekt worden bepaalt de datum waarop de kosten moeten ingediend worden. Er zijn nog een aantal OCMW die de kosten soms inbrengen op de maand dat de facturen bij hen toekomen.

Sinds 2019 is er echter een duidelijke stijging van het aantal opmerkingen betreffende administratieve fouten. Deze zijn nauwelijks te wijten aan een stijgend aantal OCMW die kosten aangeven op foutieve formulieren D. De mogelijke oorzaak betreft hier vooral een aantal OCMW die facturen van ziekenhuiskosten ingediend hebben voor dossiers die via MediPrima hadden moeten verlopen. Het betreft hier vrijwel steeds kleine OCMW en

administratieve krachten die nog minder vertrouwd zijn met MediPrima. Een andere mogelijke oorzaak is dat er bij vele OCMW andere mensen de administratieve opvolging doen en onvoldoende opgeleid/intern gebriefd zijn. Bij de debriefing van de controle heeft de inspecteur hier echter aandacht voor. Ook tijdens de “Analyse van de processen” kan hieraan tijd besteed worden.

4. *Fouten tegen de verzekerbaarheid:*

In het geval van aansluitingen met terugwerkende kracht bij een ziekenfonds maken sommige OCMW te weinig de reflex om de reeds gevraagde kosten aan de POD MI in mindering te brengen. Gezien het residuaire karakter van de OCMW-hulp moet eerst het ziekenfonds voor de gemaakte kosten aangesproken worden. Het komt soms nog voor dat er kosten worden teruggevraagd aan de POD MI voor personen die aangesloten kunnen worden bij het ziekenfonds. Dit dienen de OCMW steeds te controleren doormiddel van de raadpleging van de KSZ- stromen; zij dienen namelijk periodiek nagaan of iemand kan aangesloten worden bij het ziekenfonds. In dit opzicht is het niet uitzonderlijk dat een OCMW niet de stap zet naar aansluiting bij een tewerkstelling van een begunstigde.

De verzekerbaarheid in hun land van oorsprong dient te worden nagegaan via de HZIV, wat door sommige OCMW niet altijd gebeurt. Vooral het opvragen van de verzekerbaarheid in het (EU-)land waar betrokkene verbleef gedurende de maanden voorafgaand aan de aankomst in België wordt vergeten.

Voor de gecontroleerde dossiers kijken de inspecteurs tevens na of er niet mogelijk tewerkstellingen waren. Deze tewerkstellingen maken aansluiting bij het ziekenfonds mogelijk. Bij vele OCMW is het nog niet ingeburgerd om de consultatie van de KSZ-stromen te integreren in hun sociale verslaggeving. Het opvolgen van de tewerkstellingssituatie moet voor dossiers waarbij er een arbeidsvergunning is en vanaf 2019 voor alle dossiers waarvoor er na meer dan 4 maanden verblijf immatriculatie-attest worden afgeleverd. Het gebeurt eveneens nog te weinig dat er duidelijk vermeld wordt wanneer de begunstigde werkte, of aangesloten werd bij het ziekenfonds. Bij de aanvang van het dossier (iemand komt toe in het Lokaal Opvanginitiatief bijvoorbeeld) moet de reflex bestaan om de KSZ te raadplegen of er voorafgaand al geen tewerkstelling was. Dit is iets wat zeer vaak vergeten wordt door de OCMW.

De inspectiedienst heeft een verfijning van de controlewijze doorgevoerd betreffende deze verzekerbaarheid waarbij het te verwachten is dat vanaf controles uitgevoerd in 2021 meer dossiers gaan naar boven komen waarbij de aansluiting bij het ziekenfonds niet gebeurde terwijl dit wel moest.

5. *Niet vergoedbare remgeld wordt teruggevorderd van de POD MI:*

Wanneer de begunstigde en/of diens partner een inkomen heeft van minstens het equivalent leefloon van zijn categorie wordt het remgeld niet terugbetaald door de POD MI. Vele OCMW houden hier rekening mee, maar gezien het complexe karakter van dit gegeven worden er hier ook regelmatig fouten gemaakt, zeker ook bij dossiers MediPrima (zie verder). Sommige OCMW kozen er resoluut voor het remgeld nooit terug te vragen van de POD MI. Andere kozen er dan weer voor het remgeld wél steeds terug te vorderen van de POD MI, of toch zeker voor bepaalde soorten kosten (vaak de apothekerskosten) en laten het aan de inspectiedienst over om terug te vorderen wat niet gesubsidieerd mocht worden.

Er is de vaststelling dat bij dossiers MediPrima het soms vergeten wordt aan te geven dat iemand een inkomen heeft. Dit heeft mogelijk te maken met het feit dat de persoon die de medische kaart aanmaakt niet op de hoogte is van het belang van het inkomen bij de aanmaak van de medische kaart (bijvoorbeeld doordat er niet intern gecommuniceerd werd dat iemand een inkomen heeft gelijk aan of hoger dan het leefloon).

6. *Er is voor de onderzochte dossiers geen ondertekende aanvraag tot steun aanwezig:*

De inspecteur heeft tijdens de controle er steeds de aandacht van de OCMW op gevestigd dat er een steunaanvraag in het dossier aanwezig dient te zijn. Het gaat hier vanzelfsprekend niet om (uitzonderlijke) gevallen van personen die onbekwaam zijn om een steunaanvraag in te dienen (bijvoorbeeld personen in coma). In vergelijking met voorgaande jaren is er hier sprake van een grote stijging van het aantal opmerkingen.

7. *Waar nodig werd de borgstelling/garantstelling niet onderzocht:*

Wanneer iemand afkomstig is van een visumplichtig land, geen asielzoeker is en nog geen 2 jaar in België verblijft, vallen de kosten ten laste van de eventuele borgsteller. Het is een belangrijk deel van het sociaal onderzoek dit, in voorkomend geval, na te vragen is bij DVZ. In veel gecontroleerde dossiers waar de borgstelling moest worden bevestigd gebeurt dit bij bepaalde OCMW nog steeds niet. In de controles van 2020 is op dit vlak een verslechtering vastgesteld in vergelijking met de vorige jaren. Mogelijk is een verhoogde focus van de inspecteur op dit deel van het onderzoek een belangrijke oorzaak hiervan. De creatie van een gegevensstroom « aanwezigheid borgsteller » in de KSZ zou voor de OCMW wel administratieve werklast wegnemen en het aantal OCMW die dit deel van het sociaal onderzoek niet doen verminderen.

8. *Aanbeveling huisbezoeken:*

De resultaten van huisbezoeken worden niet standaard vernoemd in sociale verslagen, al zijn die vaak wel voorzien in de OCMW-procedure. Huisbezoeken zijn in het kader van de ten laste name van medische kosten niet verplicht, maar de grote meerderheid van de OCMW voorzien hier wel in. In het algemeen kan gesteld worden dat bij die OCMW waar (regelmatige) huisbezoeken tot de standaardprocedure behoren, het niveau van de sociale dossiers hoger in te schatten valt dan bij die OCMW die geen of zeer weinig huisbezoeken doen. Dit komt omdat op basis van huisbezoeken er informatie verzameld kan worden die verklaringen van de begunstigde staven én de behoeftigheidsituatie makkelijker aantoonbaar is, zeker in het geval van illegale steunvragers. OCMW die wat betreft hun sociale dossiers onvoldoende scores zijn tevens OCMW die huisbezoeken nog niet ingebouwd hebben in hun standaardprocedure.

9. *Opvolging tewerkstellingssituatie:*

Vanaf het moment dat de begunstigde een arbeidsvergunning krijgt, dient het OCMW de tewerkstelling op te volgen. Het is immers zo dat vanaf iemand werkt de aansluitbaarheid bij het ziekenfonds moet onderzocht worden.

De controles in 2020 hebben aangetoond dat de raadpleging van de KSZ-stroom tewerkstelling vaak niet tot uiting komt in de sociale verslaggeving, alhoewel er verbetering merkbaar is. Bij de opstart van een dossier wordt er ook niet altijd nagegaan of de begunstigde bijvoorbeeld kort daarvoor (wanneer een ander OCMW bevoegd was) gewerkt heeft en daardoor aansluitbaar.

10. *Beslissing/kennisgeving afwezig of niet leesbaar (notulen):*

Als het OCMW kosten indient bij de POD MI of een medische kaart aanmaakt, dan is er hiervoor een raadsbeslissing nodig. Hierbij gaat de inspectie na of deze beslissing genomen werd, hiervan kennis gegeven werd aan de aanvrager en of de periodes waarvoor kosten worden ingediend gedekt zijn door een beslissing. Tenslotte wordt er nagegaan of de kennisgeving van de beslissing leesbaar is voor de aanvrager (bijvoorbeeld nakijken dat niet de notulen van de Raad verstuurd worden).

Sinds 4 jaar wordt er door de inspectiedienst een bijzondere aandacht besteed aan de beslissingen en kennisgevingen; deze dienen de begunstigde de juiste informatie te verstrekken. Hierdoor zijn er voor dit item enkel gegevens beschikbaar vanaf 2016. Bij de debriefing, dringen de inspecteurs aan op het belang van een goede leesbaarheid van deze beslissingen en kennisgevingen.

De sterke stijging van het aantal opmerkingen sinds 2018 op dit vlak hebben vooral te maken met de dossiers MediPrima. De stijging zet zich behoorlijk verder in de controles van 2019 en 2020, op zo'n wijze dat deze opmerking de vaakst geformuleerde opmerking is geworden. Iets minder dan de helft van de gecontroleerde OCMW heeft werkpunten betreffende de formulering/inhoud van hun beslissing/kennisgeving.

Bij vele OCMW wordt vergeten de toegekende medische kaarten te vermelden in de kennisgeving naar betrokkene toe. Beslissingen zijn wel vaak aanwezig. De kennisgevingen van de beslissingen hebben echter vaak geen duurtijd, vaak geen vermelding MediPrima of het afleveren van een medische kaart. Voor LOI-dossiers doen OCMW soms nog louter een toekenning "materiële steun", zonder een toekenning in het kader van de medische

en farmaceutische kosten en MediPrima. Omdat er gemerkt werd dat OCMW het moeilijk hebben om op een passende wijze kennis te geven van een toekenningsbeslissing in het kader van de ten laste name medische kosten en het afleveren van een medische kaart werd een standaardformulering ontwikkeld en gepubliceerd in het "Informatiedocument Medische Bewijsstukken" vanaf 2019.

B. Controle van de dossiers gesubsidieerd via MediPrima:

Het betreft de controle van een steekproef van sociale dossiers waarvoor het OCMW vanaf 2015 een medische kaart heeft afgeleverd. De sociale dossiers die gecontroleerd werden in 2020 waren vanaf controlejaar 2019 dossiers met kosten in MediPrima.

Inhoudelijk is de controle van een dossier ingebracht via de MediPrima toepassing hetzelfde als de controle van een dossier waarvoor men een terugbetaling van medische kosten aanvraagt in de klassieke informatica toepassing. Op basis van het uitgevoerde sociaal onderzoek en de bewijsstukken in het dossier onderzoekt de inspectiedienst of de begunstigde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om de medische kosten ten laste te nemen.

Dossiers MediPrima zijn niet anders opgebouwd dan de andere dossiers medische kosten. In vele gevallen is dit logisch, omdat er voor veel begunstigten nog kosten in de twee toepassingen worden aangevraagd.

Er zijn 7 redenen van terugvordering:

	JV 2019	JV 2020
Er wordt remgeld ambulante ziekenhuiskosten betaald via MediPrima terwijl betrokkene of diens partner een inkomen hebben van minstens de overeenkomstige categorie leefloon	33%	31%
Betrokkene en/of diens leden van het gezin zijn aansluitbaar bij het ziekenfonds omwille van een verblijfskaart of omwille van tewerkstelling	28%	27%
Onvoldoende sociaal onderzoek/onbewezen behoefteigheid	23%	21%
Ontbreken van een beslissing tot ten laste name	7%	9%
Geen dossier Wet 02/04/1965	3%	3%
Er is een buitenlandse verzekering	3%	5%
Er is een borgsteller	3%	4%

Het percentage vermeld in de tabel hierboven betreft niet het percentage van teruggevorderd bedrag, maar het aantal keer deze reden werd aangehaald als motivatie om terug te vorderen als er ene terugvordering was.

De belangrijkste motivaties om terug te vorderen financieel gezien betreft:

- het OCMW op de medische kaart niet aangeeft of iemand een inkomen heeft. Het gevolg is dat remgelden daardoor betoelaagd worden, terwijl deze niet ten laste kunnen genomen worden in geval van ambulante ziekenhuiskosten.
- Betrokkene en/of diens leden van het gezin zijn aansluitbaar bij het ziekenfonds omwille van een verblijfskaart of omwille van tewerkstelling
- Onvoldoende sociaal onderzoek/onbewezen behoefteigheid

De bedragen die teruggevorderd worden omwille van de twee laatste redenen (enerzijds het aandeel ziekenfonds en anderzijds het wettelijk honorarium) liggen hoger dan de terugvordering omwille van niet vergoedbaar remgeld.

De volgende tabel geeft aan in hoeveel % van de gecontroleerde OCMW er een terugvordering was omwille van deze redenen:

	JV 2020
Er wordt remgeld ambulante ziekenhuiskosten betaald via MediPrima terwijl betrokkene of diens partner een inkomen hebben van minstens de overeenkomstige categorie leefloon	15%
Betrokkene en/of diens leden van het gezin zijn aansluitbaar bij het ziekenfonds omwille van een verblijfskaart of omwille van tewerkstelling	13%
Onvoldoende sociaal onderzoek/onbewezen behoefte	10%
Ontbreken van een beslissing tot ten laste name	4%
Geen dossier Wet 02/04/1965	2%
Er is een buitenlandse verzekering	3%
Er is een borgsteller	2%

3.2. BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 02 /04/1965 BETREFFENDE DE TENLASTENEMING VAN DE STEUN VERLEEND DOOR DE OCMW's

Deze controle heeft betrekking op de toelagen die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van de wet van 2/04/1965 en van het ministerieel besluit van 30/01/1995 tot regeling van de terugbetaling door de Staat van de kosten van de dienstverlening door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toegekend aan een behoeftige die de Belgische nationaliteit niet bezit en die niet in het bevolkingsregister is ingeschreven.

Vaststellingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles

Deze controle geeft geen aanleiding meer tot specifieke moeilijkheden. In de meeste OCMW's neemt zij de vorm aan van een controle van alle uitgaven (per dossier) en ontvangsten. Bij OCMW's die nog een groot aantal dossiers behandelen, gebeurt de controle op basis van een steekproef waarbij het resultaat volgens de regels in de inspectiehandleiding geëxtrapoleerd wordt.

Door het gebruik van geactualiseerde lijsten verlopen de controles vlotter en is de kans op rekenfouten kleiner.

3.3. BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

De controle heeft betrekking op de subsidies die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Opmerkingen en aanbevelingen die het vaakst voorkomen naar aanleiding van de controles

- Foutieve gebruik van de formulieren C en D

Wanneer het OCMW ervoor kiest om haar ontvangsten terug te betalen via een formulier C in plaats van via een formulier D, wordt nog vastgesteld dat sommige van hen ontvangsten terugbetalen aan de Staat die bij de Staat zijn gebleven als vastgesteld recht, maar die niet werden geïnd.

Bovendien ontzeggen deze OCMW's zich de dossierkosten en de specifieke subsidie van 10 %, toegekend in het kader van het GPMI, aangezien zij geregulariseerd werden bij de invoering van een formulier C.

De inspecteur beveelt deze OCMW's dus aan om de formulieren adequater te gebruiken. Deze opmerking wordt het vaakst geformuleerd en dit elk jaar. Op vraag van de dienst inspectie heeft de Front Office haar gids betreffende het invullen van de formulieren en Primabook aangepast om zo een volledige uitleg te geven aan de OCMW's.

- controle van de ontvangsten op begunstigden

Wanneer de OCMW's hun ontvangsten op begunstigden niet bekendmaken, door de aangiften aan te bevelen om terugvorderingen inspectie te vermijden die overgedragen worden naar een begrotingsjaar dat verschilt van dat waarop deze terugvorderingen betrekking hebben, maar eveneens om een te groot aantal knipperlichten te vermijden.

- Terugbetaling van niet geïnde ontvangsten

Er wordt vaak vastgesteld dat de OCMW's de niet-geïnde vastgestelde rechten terugbetalen, wat leidt tot een tekort bij de OCMW's. De inspecteur beveelt aan om enkel over te gaan tot de terugbetaling van het recht, via formulier D, wanneer dit werd geïnd.

- Controle van de uitgaven

Wanneer er verschillen worden vastgesteld in de vergelijking tussen de cijfers uitgaven/ontvangsten van het OCMW en de cijfers van de POD MI bevelen de inspecteurs aan om een maandelijkse vergelijking uit te voeren, via een Exceltabel, op basis van de maandelijkse staten die naar de E. box worden verstuurd.

- formulering van de ontvangsten op begunstigden

Wanneer de formulering niet duidelijk genoeg is, zowel op de periode waarop de terugvordering betrekking heeft, als op de begunstigde, is het complex voor de inspecteur om te bepalen of deze ontvangst als dan niet verschuldigd is aan de Staat. Bij twijfel zal hij altijd beslissen ten voordele van de Staat, maar zal het OCMW aanbevelen om duidelijke formuleringen te gebruiken om het risico op eventueel niet-verschuldigde terugvorderingen te beperken.

- verwarring installatiepremie in het kader van de organieke wet van 08/07/1976 (ar. 57Bis) en in het kader van de RMI-wet van 26/02/2002 (art. 14§3)

Het komt nog steeds vaak voor dat centra het in rekening brengen van deze premies en de subsidieaanvraag door elkaar halen. In sommige gevallen geeft het OCMW alle premies in op hetzelfde begrotingsartikel (van RMI),

de inspectiedienst moet dan de premies identificeren op het niveau van de uitgaven van het OCMW. In andere gevallen gebruikt het OCMW steeds één en hetzelfde formulier voor de subsidieaanvraag voor de premie, formulier B, dat in principe is voorbehouden voor het RMI, in plaats van formulier D met betrekking tot de organieke wet. Er kan zich ook een derde geval voordoen waarin het OCMW al zijn subsidieaanvragen voor installatiepremie's ingeeft via formulier D van de organieke wet.

3.4. JURIDISCH GEDEELTE EN JURIDISCHE PROCEDURE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Deze controle heeft betrekking op de juiste toepassing door de OCMW's van de bepalingen, zoals voorzien in de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Zij gebeurt door de analyse van een willekeurige selectie van dossiers.

De inspectie van deze RMI-dossiers heeft betrekking op verschillende aspecten:

- De naleving, door de OCMW's, van de procedure inzake het recht op maatschappelijke integratie;
- Het onderzoek, in deze dossiers, van de toekenningsvoorwaarden betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- de correcte betaling, voor deze geselecteerde dossiers, van het juiste bedrag van het leefloon dat verschuldigd is aan de begunstigden;
- Het juiste percentage en bedrag van de federale subsidies voor deze geselecteerde dossiers.

Analyse

Onderstaande tabel heeft betrekking op de fouten/opmerkingen die werden vastgesteld tijdens de inspecties. Er werd een vergelijkend overzicht opgesteld van de voorbije 5 jaren.

Vergelijkende tabel 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020					
Soorten fouten of opmerkingen	percentage 2016	percentage 2017	percentage 2018	percentage 2019	percentage 2020
Procedure en bijhouden van de dossiers	69,9%	64,7%	44,60%	41,20%	44,90%
Sociale balans			12,30%	10,80%	10,75%
Geïnd integratieprojecten	16,9%	18,3%	26,20%	28,10%	30,27%
Daklozen	2,5%	2,1%	1,20%	1,10%	1,28%
Subsidies	5,4%	5,6%	5,50%	8,40%	1,21%
Alimentatievorderingen	0,1%	0,1%	0,50%	1,10%	0,35%
Art 35 (socioprofessionele vrijstelling)	1,2%	0,8%	0,60%	0,20%	6,68%
Andere (opmerkingen en/of aanbevelingen geformuleerd voor aparte gevallen)	3,8%	11,6%	6,6	6,39%	4,56%

(*): Er kunnen verschillende fouten/opmerkingen worden vastgesteld in een en hetzelfde dossier

Analyse van de algemene procedure

	Aantal fouten	%
Procedure en bijhouden van dossiers.	2452	44,90%
Sociale balans	587	10,75%
GPMI	1653	30,27%
Daklozen	70	1,28%
Alimentatievorderingen	66	1,21%
Art 35	19	0,35%
Subsidies	365	6,68%
Diversen	249	4,56%
TOTAAL	5461	100,0%

Grondige analyse van de procedure:

analyse van de procedure:	Aantal fouten	%
Ontvangstbevestiging	141	5,53%
Aanvraagformulier	287	11,26%
Huisbezoek	299	11,73%
Sociaal onderzoek	555	21,78%
Bewijsstukken	83	3,26%
Kennisgevingen/beslissingen	923	36,22%
KSZ	260	10,20%
Totaal	2548	100,00%

Zoals hierboven aangeduid heeft **44,9 %** van de vastgestelde fouten of geformuleerde opmerkingen betrekking op de procedure betreffende het recht op maatschappelijke integratie en op het bijhouden van de sociale dossiers

Dit cijfer is in stijgende lijn in vergelijking met het jaar 2019.

Deze stijging heeft hoofdzakelijk betrekking op het sociaal onderzoek (21,78 %).

- **De opmerkingen op het sociaal onderzoek hebben steeds betrekking op de inhoud ervan, maar eveneens op het ontbreken van sociale verslagen die voorafgaan aan de herzieningen van het RMI:**
 - De analyse van de sociale toestand van de aanvrager is nog zeer vaak beknopt, weinig ontwikkeld in het sociaal verslag. De inspecteur moet de informatie vaak opzoeken in het dossier om de voorgeschiedenis van de situatie van de cliënt opnieuw samen te stellen.
 - De sociale verslagen die voorafgaan aan de beslissingen tot verlening van het RMI bestaan meestal uit het “kopiëren/plakken” van het ene jaar naar het andere.
 - De voorstellen tot tussenkomst van de maatschappelijk werker zijn vaak niet gemotiveerd, bestaan soms niet. Dit verslag, waarin de maatschappelijk werker een voorstel doet (toekenning/weigering/verlenging/intrekking) moet worden opgemaakt volgens de geanalyseerde toekenningsvoorwaarden en moet duidelijk, cijfermatig, gestructureerd en precies zijn.

- **Wat de huisbezoeken betreft,** hebben de opmerkingen hoofdzakelijk betrekking op het ontbreken hiervan. Een groot aantal maatschappelijk werkers duiden in het sociaal onderzoek immers niet aan of het bezoek werd uitgevoerd en, indien dit niet het geval was, leggen zij de redenen er niet van uit. De inspectie stelt het OCMW regelmatig voor om een “typedocument” van huisbezoek op te stellen, zodat dit beter te traceren is, zoals voor het OCMW, als voor de inspectie.

- **Wat de beslissingen/kennisgevingen betreft,** hebben de opmerkingen tegelijk betrekking op:
 - De beslissingen die buiten de termijn van 30 dagen werden genomen - Het centrum beschikt over een termijn van 30 dagen om een vraag te beantwoorden en een beslissing te nemen.
 - De beslissingen worden betekend buiten de termijn van 8 dagen - (Artikel 21§4 van de wet)
 - Hun inhoud (bijv.: foute formulering, berekeningsmethode van de ontbrekende middelen, tikfout door “kopiëren/plakken”, de juridische en feitelijke elementen zijn vaak fout (artikel 21 van de wet van 26/05/2002).
 - Beslissingen tot uitstel worden vaak genomen wanneer de maatschappelijk medewerker niet over alle nodige elementen beschikt die nodig zijn voor zijn sociaal onderzoek. *Dit soort beslissing is niet in overeenstemming met de RMI-wet van 26/05/2002.*

analyse van de beslissingen / kennisgevingen	Aantal fouten	%
Kennisgeving buiten termijn van 30 dagen	123	13,33%
Kennisgeving buiten termijn van 8 dagen	83	8,99%
Opmerkingen over de inhoud	290	31,42%
Opmerking over de billijkheidsmotivering	55	5,96%
Beslissing tot toekenning	158	17,12%
Beslissing tot intrekking	38	4,12%
Beslissing tot weigering	142	15,38%
GPMI Beslissing billijkheid en/of gezondheid	34	3,68%
Totaal	923	

➤ **Op het niveau van de raadpleging van de KSZ-stromen**

analyse KSZ	Aantal fouten	%
Geen raadpleging van de stromen	145	53,11%
Dubbele bewijsstukken	128	46,89%
Totaal	273	

We merken op dat de cijfers stijgen in vergelijking met 2019. Dit is meer bepaald te wijten aan een gebrek aan traceerbaarheid van deze raadpleging in de dossiers. Tijdens de controles raadt de inspectie regelmatig aan om in het sociaal verslag de stromen te vermelden die werden geraadpleegd en het resultaat hiervan, evenals de datum van deze raadpleging.

Andere belangrijke opmerkingen of fouten zijn:

➤ **Analyse van de verwachtingen, vaardigheden, kwalificaties en noden van de persoon vóór het opstellen van het GPMI (afgekort “sociale balans”)**

Analyse sociale balans	Aantal fouten	%
Niet aanwezig	417	71,04%
Onvolledig	170	28,96%
Totaal	587	

De vaststelling voor het jaar 2020 is aanzienlijk dezelfde dan die in 2019 werd gemaakt. Het professionele aspect blijft een prioriteit in de ontwikkeling van de analyse van de noden van de persoon en dit ten koste van het sociale aspect. De inspectie doet deze vaststelling regelmatig, vooral voor studenten voor wie de sociale balans zeer vaak niet bestaat.

analyse van de GPMI	Aantal fouten	%
Ontbreekt	131	14,35%
Contract – niet ondertekend – niet van een datum voorzien door alle partijen	38	4,16%
Ondertekend buiten termijn van 3 maanden na de beslissing tot toekenning van het RMI	41	4,49%
Te ontwikkelen doelstellingen	427	46,77%
Evaluaties – ontbreken in het dossier	276	30,23%
Verlenging van het GPMI		
Evaluaties – ontbreken in het dossier	48	27,43%
Geen beslissing genomen een maand vóór het einde van het 1 ^{ste} GPMI	53	30,29%
Niet-gemotiveerde beslissing	37	21,14%
Geen recht op verlenging GPMI	27	15,43%
Sanctie GPMI (wettelijke voorwaarden niet nageleefd)	10	5,71%

analyse van de GPMI studenten	Aantal fouten	%
Ontbreekt	31	6,98%
Ondertekend buiten termijn van 3 maanden na de beslissing tot toekenning van het RMI	5	1,13%
Te ontwikkelen doelstellingen	199	44,82%
Subsidieaanvraag vóór de datum van de ondertekening van het GPMI	51	11,49%
Contract – niet ondertekend – niet van een datum voorzien door alle partijen	9	2,03%
Sanctie van het GPMI (wettelijke voorwaarden niet nageleefd)	7	0,13%
Evaluaties – ontbreken in het dossier	121	27,25%
Jobstudenten (adviezen niet nageleefd)	21	4,73%
Onderzoek alimentatieplichtigen		
Enquête ontbreekt in het dossier	57	47,11%
Geen opvolging in het dossier	18	14,88%
Onjuiste beslissing	14	11,57%
De beslissing tot niet-terugvordering werd niet aan de aanvrager betekend	32	26,45%

- **De geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie:** het foutenpercentage is stabiel in vergelijking met 2019. De opmerkingen die worden geformuleerd bij het einde van de inspectie hebben hoofdzakelijk betrekking op de kwaliteit en de ontwikkeling van de inhoud.

- **De inhoud**, de doelstellingen opgenomen in het GPMI, zijn vaak weinig gepersonaliseerd, soms beknopt. De concrete acties die moeten worden uitgevoerd door de partijen zijn vaak weinig ontwikkeld en misschien te gericht. De inspectie adviseert dat alle doelstellingen met betrekking tot de behoeften van de gebruikers, zoals vastgesteld in de behoefteanalyse voorafgaand aan de ontwikkeling van het GPMI, worden geïntegreerd en in de tijd worden gepland om deze doelstellingen voor de persoon beter haalbaar te maken.
- **Voor de studenten** hebben de in het GPMI opgenomen doelstellingen vaak enkel betrekking op het aspect van de studies. De doelstellingen weerspiegelen immers de sociale balans wanneer deze in het dossier aanwezig is.
- **Verlenging GPMI**, in sommige OCMW's is de laatste evaluatie, ofwel ten vroegste 1 maand vóór het einde van de eerste subsidie nog steeds niet uitgevoerd. Deze evaluatie is des te belangrijker omdat daaruit blijkt dat intensievere of specifiekere begeleiding van de gebruiker nodig is.
- **Het onderzoek bij de onderhoudsplichtigen** is vaak onvolledig en/of onbestaand wanneer de jongere bij één van de twee ouders verblijft. Dit kan discriminerend lijken ten opzichte van de ouder die verantwoordelijk is voor de jongere en wiens middelen zeer vaak in aanmerking worden genomen bij de berekening van het leefloon van de jongere.

Evenals vorig jaar is het raadzaam de doelstellingen op te splitsen door redelijke termijnen vast te stellen voor de verwezenlijking van de verschillende doelstellingen en er prioriteiten aan te verbinden.

➤ **Subsidieaanvragen** het foutenpercentage daalt duidelijk in vergelijking met 2019

analyse van de subsidieproblemen	Aantal fouten	%
Teruggevorderde, maar niet verschuldigde subsidie	223	61,10%
Tekort van het OCMW (heeft de verschuldigde subsidie niet aangevraagd)	135	36,99%
Subrogatie	7	1,92%
Totaal	365	

➤ **Diversen:**

Er zijn twee elementen die we kunnen onderstrepen in het kader van de “diversen” fouten :

- **Kennisgeving / Beslissing:** De jaarlijkse herziening en/of intrekking gebeuren niet of met ontbrekende elementen. Tijdens de inspecties wordt regelmatig herhaald dat elke wijziging van het toegekende recht, ongeacht in welke vorm, moet een nieuwe gemotiveerde en betekende beslissing worden opgemaakt en dit moet aangetekend of tegen ontvangstbevestiging worden bezorgd.
- **GPMI – verbintenis OCMW's:** Deze zijn zeer vaak beperkt tot de toekenning van het leefloon en tot het gesprek binnen de 5 dagen. Het gaat echter om de wettelijke verplichtingen van de OCMW's ten opzichte van de begunstigen en niet om de concrete acties die verband houden met de specifieke situatie van de begunstigde om hem/haar te begeleiden naar herintegratie. De inspectie informeert de OCMW's regelmatig dat het wenselijk zou zijn om, via haar verbintenissen, informatie te verstrekken over bijkomende hulp die verband houdt met de vereisten van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.

3.5. DE CONTROLE VAN DE SUBSIDIES VAN DE GEÏNDIVIDUALISEERDE PROJECTEN VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE (GPMI)

Subsidie van de geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie (GPMI):

I. Inleiding

Het doel van de controle is het gebruik na te gaan in overeenstemming met de wetgeving van de bijzondere subsidie (10 %) die door de OCMW's geïnd wordt in het kader van de begeleiding en van de activering van de leefloners via een Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie, naar aanleiding van de wijzigingen aangebracht door:

- de wet van 21 juli 2016 tot wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- het koninklijk besluit van 3 oktober 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdend het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Art. 43/2 van de RMI-wet: "Een bijzondere toelage van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon is verschuldigd aan het centrum voor de kosten van begeleiding en activering wanneer er voor de rechthebbende een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie bestaat."

Als gevolg van de hervorming van de wetgeving in verband met de Geïndividualiseerde Projecten voor Maatschappelijke Integratie van november 2016 werd een extra controle van de dienst inspectie ingevoerd in de loop van 2018. Wanneer deze subsidie echter al gecontroleerd werd vóór 2018 via de controle van de sociale dossiers van het recht op maatschappelijke integratie, werd, vanaf 2018, eveneens een controle uitgevoerd op basis van de subsidie die door de OCMW's werden gerechtvaardigd in het Uniek Jaarverslag en die is gericht op drie assen:

- Boekhoudkundige controle: vergelijking van de gegevens in de rekeningen van het OCMW met de gegevens die werden aangegeven in het uniek jaarverslag dat aan de POD MI werd bezorgd;
- Controle van de eventueel aangegeven personeelskosten;
- Controle van de tussenkomsten in verband met de begeleidingsmaatregelen die eventueel werden aangegeven en die de vorm aannemen:
 - van financiële tussenkomsten toegekend aan de begunstigden;
 - van financiële tussenkomsten toegekend aan derden (externe betrokkenen)
 - van andere uitgaven.
 -

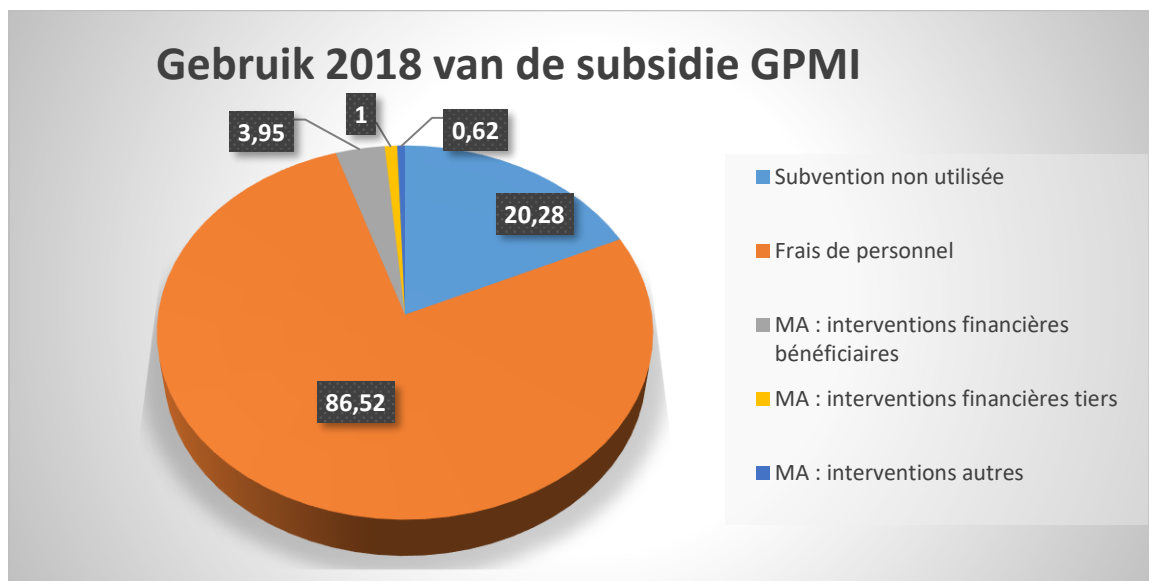
2. Commentaren en kwalitatieve analyse van de resultaten van de controles

2.1 Gebruik van de subsidie in 2018:

In 2018 hebben de OCMW's 86,52 % van deze subsidie besteed aan personeelskosten en 5,57 % aan begeleidingsmaatregelen:

- financiële tussenkomsten bestemd voor de begunstigden van een GPMI: 3,95 % van de totale gebruikte subsidie, of 70,93 % van de subsidie gebruikt in het kader van de begeleidingsmaatregelen;
- Financiële tussenkomsten bestemd voor derden: 1,00 % van de totale gebruikte subsidie, of 17,89% van de subsidie gebruikt in het kader van de begeleidingsmaatregelen;
- "Andere" financiële tussenkomsten: 0,62 % van de totale gebruikte subsidie, of 11,19 % van de subsidie gebruikt in het kader van de begeleidingsmaatregelen.

20,28 %² van de subsidie werd niet gebruikt door de OCMW's. Nochtans moet er eveneens op worden gewezen dat bepaalde OCMW's meer dan 100 % van de toegekende subsidie hebben uitgegeven, meer bepaald voor wat de personeelskosten betreft die werden toegekend aan deze missie. Het verschil werd ofwel gefinancierd met eigen middelen, ofwel via andere subsidies betreffende de personeelskosten (APE, ACS, Maribel, ...).

2.2 Redenen voor de terugvorderingen in 2020:

Wat de terugvorderingen betreft in verband met de personeelskosten, werden verschillende redenen vastgesteld in 2020 voor de in 2018 gebruikte subsidie:

- Personeel inzetten dat de begunstigden van een GPMI niet sociaal begeleidt: administratief of leidinggevend personeel;
- De andere subsidies voor dit personeel niet aftrekken (APE, ACS, Maribel, ...) van de gevaloriseerde kosten. Welnu, de goedgekeurde loonkosten mogen niet hoger zijn dan de effectieve kosten van het OCMW na aftrek van de andere subsidies;
- Meer dan 100 % van de kosten van de medewerkers valoriseren via de verschillende federale subsidies (LL, subsidie participatie en sociale activering, Sociaal Fonds Gas en Elektriciteit, GPMI), wanneer het personeel werd aangegeven buiten haar werktijd.

Wat de terugvorderingen betreft in verband met de begeleidingsmaatregelen, kunnen vier soorten redenen worden aangewezen in 2020 voor de in 2018 gebruikte subsidie:

- Niet-valoriseerbare kosten in de subsidie: medische of apothekerskosten, collegegeld van een beursstudent, verzekering afgesloten door het OCMW, ...
- Inhoud van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie: het verband tussen de gevaloriseerde kosten in het uniek jaarverslag en de inhoud van het GPMI (doelstellingen / verbintenissen) van de betrokken begunstigde werd niet vastgesteld
- Terugbetaling van de toegekende steun aan de begunstigde: wanneer beslist wordt dat de toegekende steun moet worden terugbetaald en de steun daadwerkelijk door het centrum wordt teruggevorderd, is er geen reden om de uitgave in de subsidie te valoriseren.
- Administratieve fouten: geen bewijsstuk, dossier niet voorgelegd aan de inspecteur, ...

² Het totaal van de toevoeging van de subsidie gebruikt voor personeelskosten, voor begeleidende maatregelen en niet gebruikt is hoger dan 100% omdat sommige OCMW's meer dan 100% van de toegewezen subsidie hebben gebruikt, vooral wat betreft de kosten van het personeel dat aan deze opdracht is toegewezen.

3.3 Opmerkingen en aanbevelingen geformuleerd in de OCMW's waarvan de subsidie niet wordt teruggevorderd:

Bepaalde OCMW's, waarvan de controle geleid heeft tot geen enkele financiële terugvordering, werden niettemin onderworpen aan opmerkingen of aanbevelingen over het goede gebruik van de subsidie.

Er zijn twee mogelijke redenen voor de niet-terugvordering:

- Ondanks de vastgestelde fouten heeft het OCMW echter een bedrag gelijk aan of hoger dan de toegekende subsidie terecht gerechtvaardigd. Voorbeeld: fout in de begeleidingsmaatregelen, maar rechtvaardiging van de volledige subsidie via de personeelskosten.
- De geformuleerde opmerkingen hebben betrekking op een beter gebruik van de subsidie, maar de vastgestelde fout rechtvaardigt geen financiële terugvordering.

Naast de opmerkingen in de vorige titel, die, in sommige gevallen, werden geformuleerd bij de OCMW's, die niet het voorwerp uitmaakten van een financiële terugvordering, werden met name³ over de volgende elementen opmerkingen of aanbevelingen gedaan:

- De vergoeding voor niet-betaalde beroepsstages valoriseren: wanneer aan de begunstigden een premie, bijvoorbeeld van 1 euro per uur, wordt toegekend ter compensatie. In dit geval wordt het OCMW eraan herinnerd dat wanneer het centrum niet het statuut van opleidingsverstrekker heeft, deze onbetaalde stages als zwartwerk kunnen worden beschouwd. Bijgevolg riskeert het centrum een strafrechtelijke sanctie in combinatie met administratieve sancties.
- Fouten in de aangifte: personeelskosten valoriseren als begeleidingsmaatregelen van de begunstigden, bericht over een onjuiste werktijd voor een medewerker waarvan de personeelskosten worden gevaloriseerd, aangifte van twee medewerkers via hetzelfde INSZ-nummer, enz.
- Niet-gebruik van de subsidie: sommige OCMW's hebben de toegekende subsidie niet of zeer weinig gebruikt; andere hebben ze uitsluitend gebruikt voor personeelskosten, terwijl sommige begunstigden van een GPMI financiële moeilijkheden hadden bij de uitvoering van de verbintenissen die via hun overeenkomst waren aangegaan.
- Onvolledig sociaal onderzoek: in het kader van de begeleidingsmaatregelen en meer bepaald financiële steun aan de begunstigden, was het in bepaalde verslagen niet mogelijk om na te gaan of de kosten gevaloriseerd konden worden via deze subsidie.
- De opleidingskosten zonder verband met het beheer van de GPMI valoriseren: het OCMW heeft de opleidingskosten voor haar personeel gevaloriseerd, maar zonder specifiek verband met de begeleiding van de begunstigden van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.
- De kosten valoriseren van middelen aangekocht door het OCMW, maar waarbij het verband met de begeleiding van de begunstigden van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie niet kon worden vastgesteld.

³ Onvolledige lijst

3.6. PARTICIPATIE EN SOCIALE ACTIVERING – KINDERARMOEDEBESTRIJDING

In 2017 heeft een grote hervorming van de subsidie activering en sociale participatie plaatsgevonden. Voortaan zal de subsidie uit drie gedeelten bestaan:

- 1°) Algemene activiteiten;
- 2°) collectieve modules (nieuw gedeelte);
- 3°) kinderarmoedebestrijding.

De activiteiten die georganiseerd worden in het kader van de collectieve modules hebben tot doel extra steun te bieden bij de opvolging van de dossiers die zich richten tot de begunstigden van het RMI (met GPMI) en/of de personen in staat van behoeftigheid. De filosofie achter deze modules is het effect van deze activering op de individuele ontwikkeling van de betrokkene en op de klantgerichtheid tijdens de opvolging te kunnen evalueren. De collectieve modules moeten worden onderscheiden van de socio-professionele sector, die onder de bevoegdheid van de gewesten valt.

Soorten opmerkingen die tijdens de controles zijn gemaakt:

1) Foute verdeling van de activiteiten in de drie gedeelten die betrekking hebben op het fonds sociale activering:

Het lijkt er inderdaad op dat de opmerkingen van de inspectiedienst, voor de twee gedeelten: kinderarmoedebestrijding enerzijds en participatie en sociale activering anderzijds, betrekking hadden op een onjuiste aangifte van de activiteiten in het uniek jaarverslag.

Zo werden de kosten van activiteiten, bijvoorbeeld in de strijd tegen kinderarmoede, gesubsidieerd in het kader van de sociale activering en vice versa.

De inspecteurs hebben hieraan herinnerd via een handhaving voor het gedeelte met betrekking tot de collectieve modules, waarover de OCMW's vorig jaar reeds talrijke vragen hadden gesteld, zowel wat betreft de invoering in het uniek jaarverslag, als wat betreft het soort activiteiten dat als "collectieve modules" moet worden beschouwd.

2) Fouten betreffende de ingave in het Uniek Jaarverslag:

In feite houden zij verband met fouten in de aangifte, maar ook met een gebrekkige indeling van de bewijsstukken die tijdens de controle moeten worden bezorgd. De inspectiedienst heeft aanbevelingen gedaan om de organisatie van de OCMW's in dit opzicht te optimaliseren, met name door te adviseren om de uitgaven en ontvangsten op hetzelfde begrotingsartikel te centraliseren.

3) Lijst van de begunstigden:

De OCMW's werden eraan herinnerd een lijst bij te houden van begunstigden die een boekenbon, een bioscoopbon of een ticket artikel 27 ontvangen. De contactgegevens van de zogenaamde rechthebbenden, het aantal afgegeven tickets en alle voorwaarden die hen aan de levering van de tickets binden, moeten worden bewaard, met het oog op de inspectie.

4) Gedeeltelijk of onjuist gebruik van de subsidie PSA:

De inspectie stelt vast dat het OCMW de subsidie voor sociale activering niet volledig gebruikt. Voorts kan worden vastgesteld dat de volledige subsidie voor het gedeelte "algemene activiteiten, kinderarmoedebestrijding, collectieve modules" niet volledig werd gebruikt.

5) Activiteiten met als doel professionele inschakeling:

De activiteiten met als doel professionele inschakeling mogen niet ten laste worden genomen, aangezien de professionele inschakeling de bevoegdheid is van de Gewesten en niet meer van de federale overheid.

3.7. HET SOCIAAL FONDS GAS -EN ELEKTRICITEIT

De wettelijke basis voor dit fonds is de wet van 4 september 2002 en het koninklijk besluit van 14 februari 2005 dat de uitvoering van de wet van 2002 regelt. De subsidies worden elk jaar verdeeld onder de OCMW's, via koninklijk besluit.

De controle bestaat uit het onderzoek van de subsidie, zowel voor de personeelskosten, als voor de activiteiten.

Analyse van de terugvorderingen en opmerkingen:

Personeelskosten:

Bij de controles moet het OCMW aantonen dat de subsidies die werden gevraagd in het jaarverslag en die bestemd zijn voor de personeelsleden verbonden met de diensten voor schuldbemiddeling of specifiek toegewezen aan dit fonds wel degelijk benut werden in deze diensten. De tijd die zij besteden aan de dossiers maatschappelijke hulp of preventie wordt beschouwd als forfaitair.

Wat de personeelskosten betreft, wordt de controle niet gericht op het onderzoek van het tijdsgebruik, maar heeft zij betrekking op de boekhouding, met als basisregel dat de bruto personeelskosten minstens moeten overeenkomen met de ontvangen subsidies.

Voor sommige aangegeven werknemers bereikt het totaalbedrag van het loon niet het bedrag van de toegekende subsidie. Dit verklaart het overschot dat tijdens de controles werd vastgesteld. Dit overschot ligt iets hoger dan vorig jaar.

De controles hebben eveneens een tekort aan het licht gebracht, in verband met een foute aangifte op het niveau van het aanwervingsstelsel van het personeel dat wordt tewerkgesteld bij het fonds. Naar aanleiding van de analyse van de bewijsstukken tijdens de controle werd de subsidie bij het OCMW geregulariseerd.

Maatschappelijke hulp en preventie:

Als niet aan de voorwaarden is voldaan, gaat de inspectie over tot een terugvordering. Opdat een dossier gesubsidieerd wordt in het kader van het fonds moet aan twee voorwaarden worden voldaan. De begunstigde moet schulden hebben en niet in staat zijn de gas- en elektriciteitsfacturen te betalen. De praktijk die erin bestaat elke rechthebbende een supplement toe te kennen in de vorm van een forfaitaire energietoelage ten laste van het Gas- en Elektriciteitsfonds wordt niet aanvaard. Het OCMW moet eveneens aantonen dat de facturen ten laste worden genomen. Het moet niet gaan om een regularisatiefactuur die de betrokken niet kan betalen. Het kan ook gaan om een gewone maandelijkse factuur die de betrokkene niet meer kan aflossen. Een kopie van de desbetreffende factuur moet bij het dossier worden gevoegd.

Meestal is er geen enkel probleem om aan de twee voorwaarden te voldoen. Meestal vormen de gas- en elektriciteitsfacturen een algemeen betalingsprobleem. Wanneer een voorschotfactuur nog niet invorderbaar is, bijvoorbeeld, en wanneer, rekening houdend met de schuldenlast van de steunaanvrager, duidelijk blijkt dat deze laatste niet meer in staat is om deze factuur te betalen, mag een tussenkomst van het Fonds worden aanvaard. Hetzelfde geldt voor het opladen van een budgetmeter in het kader van dit Fonds. Huurachterstallen worden eveneens aanvaard, op dezelfde wijze als de forfaitaire kosten voor gas en elektriciteit die eventueel inbegrepen zijn in de huur. In deze gevallen is een concrete evaluatie nodig, maar er moet hoe dan ook steeds sprake zijn van problemen voor het betalen van gas- en elektriciteitsfacturen.

Wanneer er een saldo overblijft op het einde van het jaar en het gerechtvaardigd wordt als "diverse steun" kan dit niet worden aanvaard, omdat het niet mogelijk is om na te gaan of de toekenningsvoorwaarden werden nageleefd.

Wij vestigen eveneens de aandacht op het feit dat, wanneer de toegekende steun teruggevorderd werd, de eventueel ontvangen inkomsten van deze terugvorderbare steun vermeld moeten worden in de jaaraangifte die via het uniek jaarverslag wordt gedaan aan de POD MI. Nochtans raadt de inspectie niet aan om de terugvorderbare hulp in dit artikel te zetten, en dit om de volledige subsidie te gebruiken.

De kosten ingediend bij het Fonds moeten ten laste zijn van het OCMW. Wanneer deze uitgaven gefinancierd worden met de maandelijkse inkomsten van de rechthebbende die beheerd worden door de sociale dienst, moeten zij niet in het Fonds worden geïntegreerd.

Er is een tekort vastgesteld, aangezien de uitgaven voor individuele steun niet in het uniek jaarverslag werden ingevoerd. De inspectiedienst heeft een verbetering aangebracht.

Op dit niveau hebben de controles ook een minder goede opvolging door de gecontroleerde OCMW's aangetoond in vergelijking met het jaar voordien.

3.8. HET STOOKOLIEFONDS

De controle van het Sociaal Stookoliefonds werd uitgevoerd in het kader van de programmawet van 27/12/2004 en van verschillende bepalingen van de wet van 20/07/2005. De middelen van dit fonds worden door de sector ter beschikking gesteld van de OCMW's.

De dienst Inspectie voert een dubbele controle uit, namelijk:

de controle van het recht en van de procedure betreffende een steekproef van dossiers. Deze controle wordt uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen waarin voorzien is in de inspectiegids;

De boekhoudkundige controle: die bestaat uit een vergelijkende analyse tussen alle ontvangsten en uitgaven vermeld in de boekhouding van het OCMW en deze die werden aangegeven bij de POD MI. (op basis van het grootboek van de uitgaven en van het begrotingsartikel bepaald door de gewesten).

Algemene opmerkingen

Na verschillende jaren van controle werd vastgesteld dat het merendeel van de OCMW's de procedure voor de toekenning van deze premie goed respecteren.

De terugvorderingen zijn onder meer te wijten aan:

- een financieel verschil tussen de cijfers uit de boekhouding van het OCMW en de betaalstaten van de POD MI
- geen bewijsstukken i.v.m. statuut (o.a. verhoogde tegemoetkoming voor alle gezinsleden of inkomsten) m.a.w. betrokkene voldoet niet aan de doelgroep
- aanvraag gebeurde 60 dagen na de levering
- termijn beslissing 30 dagen ruim overschreden

4 KNIPPERLICHTEN

In 2020 worden binnen de zes maanden na verzending 46,92 % van de knipperlichten correct opgelost door de OCMW's via het overmaken van de correctieformulieren, zonder tussenkomst van de POD MI. Deze knipperlichten zijn automatisch verdwenen en zullen bijgevolg niet in de controlecyclus opgenomen worden van 2022. De opgeloste knipperlichten zonder tussenkomst van de inspectie vertegenwoordigen een totale toelage van 6.707.071,97 euro.

De openstaande knipperlichten tot en met 2018, jaar waarin het knipperlicht werd gegenereerd, werden in de controlecyclus 2020 opgenomen. Voor de OCMW's waarvoor er een boekhoudkundige controle plaats vond, werden de openstaande knipperlichten voor deze periode gecontroleerd en afgesloten.

In 2020 werden in 152 OCMW's de openstaande knipperlichten gecontroleerd en afgesloten.

De knipperlichten waarbij er tijdens de controle vastgesteld werd dat er in de dossiers voldoende bewijsstukken aanwezig waren om deze te annuleren, werden door de inspecteur opgeheven.

De dossiers waarbij er een beslissing tot terugvordering genomen werd naar aanleiding van het knipperlicht en waarbij de terugvordering op moment van de controle nog openstaat, werden na de controle eveneens afgesloten. Bij deze dossiers werd er niet overgegaan tot terugvordering van de toelage. In de toepassing blijven deze onder een specifieke code zichtbaar zolang de terugvordering niet volledig werd doorgegeven aan de POD MI. Het aandeel van deze knipperlichten bedraagt eind 2020 ongeveer 26% van de nog openstaande knipperlichten in de periode 2016-2018.

De ontvangen toelage voor de dossiers met openstaande knipperlichten zonder opvolging, waarbij tijdens de controle werd vastgesteld dat geen recht op toelage was, werden rechtstreeks in onze toepassing ingehouden. In 2019 werden er voor 1.115 gecontroleerde knipperlichten een totale toelage van 688.472,55 euro ingehouden.

Uit de controle van de feedback die de OCMW's bezorgen aan de POD MI blijkt ook dat een deel van de knipperlichten gegenereerd wordt op basis van het niet correct invullen van de formulieren ter verkrijging van de toelage en/of het verkeerd interpreteren van de wetgeving en niet zozeer te wijten is aan het al dan niet gebruiken van de gegevens in de KSZ. Het niet correct invullen van de formulieren kan te wijten zijn aan een gebrek aan kennis en/of aandacht van de personeelsleden van het OCMW.

Enkele cijfergegevens met betrekking tot 2020

Knipperlichten in aantallen in 2020	
Knipperlichten verzonden naar OCMW's in 2020	27.652
Knipperlichten rechtgezet door OCMW in 2020	12.975
Rechtzettingen in 2020 (in EUR)	
Rechtzettingen door de OCMW zonder tussenkomst van inspectie	6.707.071,97 €
Rechtzettingen door de POD MI na inspectie	688.472,55 €
Totaal van de rechtzettingen	7.395.544,52 €

Bij deze cijfers geven we graag een korte toelichting. We leggen geen verband tussen het aantal verstuurd knipperlichten in 2020 en de recuperaties die gedaan werd in 2020 omdat deze betrekking hebben op verschillende periodes. De recuperaties en regularisaties van de dossiers gebeurt met een zekere vertraging, dus niet noodzakelijk in het jaar dat het knipperlicht werd gegenereerd omwille van twee redenen. Een eerste reden vinden we aan de zijde van het OCMW, namelijk dat een dossier wordt onderzocht na ontvangst van een knipperlicht en indien er bijvoorbeeld moet teruggevorderd worden via een afbetaalplan zal de rechtzetting door

de POD MI mogelijk in een ander jaar ontvangen worden, namelijk wanneer deze geïnd is. Een tweede reden ligt bij de POD MI, de POD MI controleerde in 2020 de knipperlichten die verzonden werden tot en met 2018, de rechtzettingen door POD MI uitgevoerd hebben dus ook betrekking op deze periode in het verleden. Omwille van die reden leggen we geen rechtstreeks verband tussen het aantal verstuurd knipperlichten in een bepaalde periode en het bedrag van de rechtzettingen in dezelfde periode.

Toekomstperspectief

In 2020 werd het in 2018 opgestarte nieuwe project rond automatisering van de knipperlichten verder uitgerold. De OCMW's kunnen momenteel de feedback op de knipperlichten rechtstreeks aan de POD MI kunnen overmaken via de software toepassing. Deze werkwijze draagt bij aan een snellere en meer efficiënte opvolging van de knipperlichten voor zowel de OCMW's als de POD MI. Sinds september 2019 is elke softwareleverancier klaar om deze dienst aan te bieden aan de OCMW's. Eind 2020 maken ongeveer 170 OCMW's reeds gebruik van de mogelijkheid om de feedback door te geven via de toepassing. De inspectie zal in 2021 de OCMW's verder stimuleren om de toepassing zo veel mogelijk te activeren en in gebruik te nemen.

In 2021 wordt ook verder ingezet op extra begeleiding van een aantal OCMW's waar het aantal knipperlichten te hoog ligt of er nog steeds problemen worden vastgesteld bij het overmaken van de feedback aan de POD MI. De Inspectie gaat extra dagen ter plaatse om samen met de medewerkers van het OCMW een analyse te maken van de knipperlichten en mee te denken aan een oplossing om het aantal knipperlichten terug te dringen en/of te vermijden.

5 KWALITATIEVE ANALYSE VAN DE INSPECTIES

Inleiding:

Het opstellen van het gedeelte "SCORE OCMW" heeft tot doel de kwalitatieve analyse van de OCMW's voor alle materies die door de Dienst Inspectie van de POD MI worden gecontroleerd. De criteria die worden geëvalueerd in het kader van deze analyse hebben hoofdzakelijk betrekking op de volgende punten:

- Criterium 1: Beschikbaarheid van het OCMW-personeel tegenover de inspecteur;
- Criterium 2: Kwaliteit van de tijdens de inspectie bezorgde bewijsstukken;
- Criterium 3: Naleving van de instructies die werden ontvangen van de ene inspecteur tot de andere;
- Criterium 4: Naleving van de wetgeving in de gecontroleerde materie.

Deze criteria worden geëvalueerd voor elke materie die gecontroleerd wordt door de dienst.

Wanneer de controles zijn uitgevoerd, moeten de inspecteurs een score toekennen voor elk van de criteria en voor elk van de materies.

Deze analyse heeft tot doel de sterke en de zwakke punten van bepaalde OCMW's aan het licht te brengen. Met de verzamelde en geanalyseerde resultaten kunnen centra met een onbevredigende score op een objectieve manier worden aangepakt. De handleiding "SCORE" die beschikbaar is op de website van de POD MI geeft meer details over deze kwalitatieve analyse.

Voor het eerst in 2019 werd een analyse van deze criteria per onderwerp uitgevoerd dankzij het verzamelen van gegevens in het werkplatform MemoPoint, waardoor kon worden nagegaan voor welke materie(s) een bepaald criterium ontoereikend is.

5.1. Analyse "SCORE" voor het boekjaar 2019:

5.1.1. Analyse van de scores toegekend tijdens het jaar 2020 door de inspecteurs voor hun respectieve OCMW's:

- Aantal "**zwakke**" OCMW's met een gemiddelde van minder dan 1, namelijk 0,23 (op een maximum van 2): 5/372 OCMW's geïnspecteerd in 2020, ofwel **1,34 %**.
- Aantal "**gemiddelde**" OCMW's met een gemiddelde tussen 1 en 1,5, namelijk 1,32 (op een maximum van 2): 30/372, ofwel **8,06 %**.
- Aantal "**goede**" OCMW's met een gemiddelde van meer dan 1,5, namelijk 1,81 (op een maximum van 2): 337/372, ofwel **90,60 %**.
- Aantal OCMW's dat in 2020 niet werd bezocht: 209/581, ofwel **35,97 %**. Dit zeer hoge percentage is hoofdzakelijk het gevolg van twee lockdownperiodes in verband met de Covid-19-crisis.

5.1.2. Analyse van de 4 criteria van de SCORE via hun respectieve gemiddelden:

Criteria/ Gemiddelde	Criterium 1 Beschikbaarheid	Criterium 2 Kwaliteit	Criterium 3 Naleving richtlijnen	Criterium 4 Naleving wetgeving
Globale gemiddelde	372 OCMW's op 581	372 OCMW's op 581	372 OCMW's op 581	372 OCMW's op 581
	1,94	1,80	1,74	1,59
"zwakke" OCMW's	5 OCMW's op 372	6 OCMW's op 372	7 OCMW's op 372	9 OCMW's op 372
	0,31	0,33	0,24	0,43
"gemiddelde" OCMW's	8 OCMW's op 372	38 OCMW's op 372	69 OCMW's op 372	134 OCMW's op 372
	1,24	1,20	1,17	1,15
"goede" OCMW's	359 OCMW's op 372	328 OCMW's op 372	296 OCMW's op 372	229 OCMW's op 372
	1,97	1,91	1,87	1,81

5.1.3. Jaarlijkse besluiten:

5.1.3.1. Wat de analyse van de scores voor het jaar 2020 betreft:

- Het aantal OCMW's met een "zwakke" SCORE stijgt aanzienlijk, aangezien we gaan van 3 op 445 in 2019 naar 5 op 372 voor het jaar 2020.
- Het aantal OCMW's met een "gemiddelde" SCORE is gedaald, aangezien we gaan van 56 op 445 in 2019 naar 30 op 372 voor het jaar 2020.
- Het aantal OCMW's met een "goede" SCORE is gestegen, aangezien we gaan van 386 op 445 in 2019 naar 337 op 372 voor het jaar 2020.
- Het aantal "niet bezochte" OCMW's stijgt sterk, aangezien we gaan van 144 op 589 in 2019 naar 209 op 589 voor het jaar 2020.

5.1.3.2. Wat de analyse van de criteria voor het jaar 2020 betreft:

De gemiddelden van de 4 criteria zijn opnieuw relatief stabiel:

- **criterium 1** (beschikbaarheid) gaat van 1,96 naar gemiddeld **1,94**;
- **criterium 2** (kwaliteit) dat gaat van 1,87 naar gemiddeld **1,80**;
- **criterium 3** (naleving van de richtlijnen) blijft op gemiddeld **1,74**;
- **criterium 4** (naleving van de wetgeving) gaat van 1,52 naar gemiddeld **1,59**.

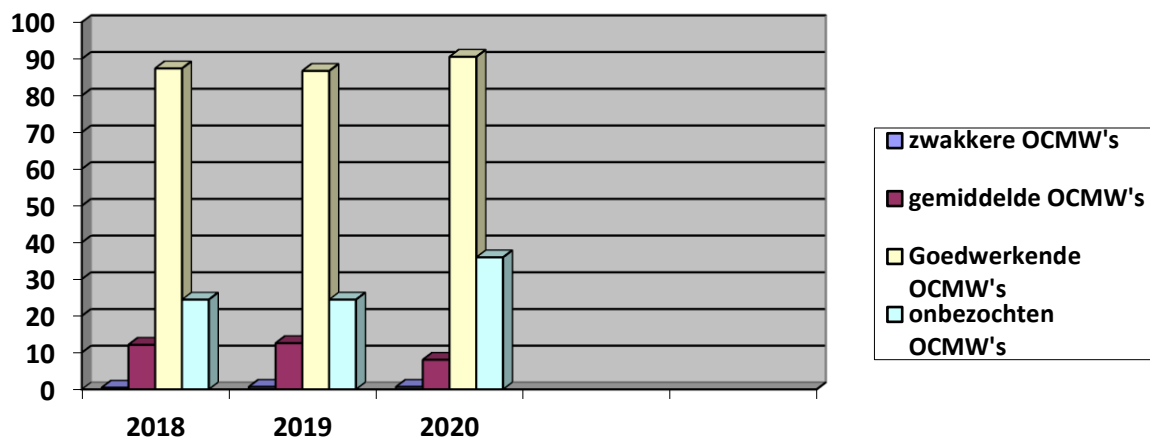
Criterium 4 geeft nog steeds het laagste algemene gemiddelde weer.

Dit gemiddelde is echter voor het eerst sinds de analyse van de SCORE bestaat, ofwel sinds 2009, aanzienlijk gestegen.

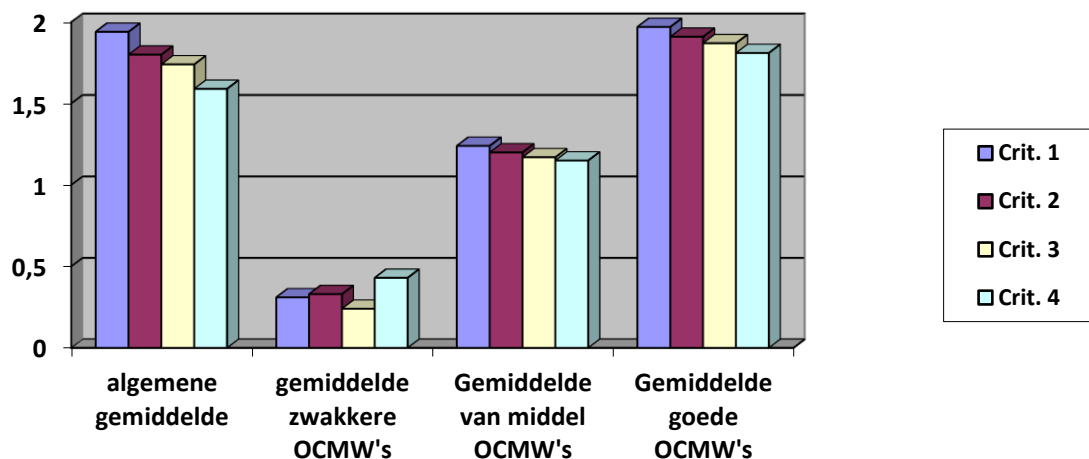
Wij zullen de analyse van 2021 voor het jaar 2020 afwachten alvorens conclusies te trekken over deze positieve ontwikkeling van het belangrijkste criterium van de analyse SCORE.

5.1.4. Grafieken:

5.1.4.1. Grafiek evolutie van het % OCMW's per categorie:

5.1.4.2. Gemiddelde grafiek van de criteria per categorie:

Legende:

criterium 1: Beschikbaarheid van het OCMW-personeel tegenover de inspecteur;

criterium 2: Kwaliteit van de tijdens de inspectie bezorgde bewijsstukken;

criterium 3: Naleving van de instructies die werden ontvangen van de ene inspecteur tot de andere;

criterium 4: Naleving van de wetgeving in de gecontroleerde materie.

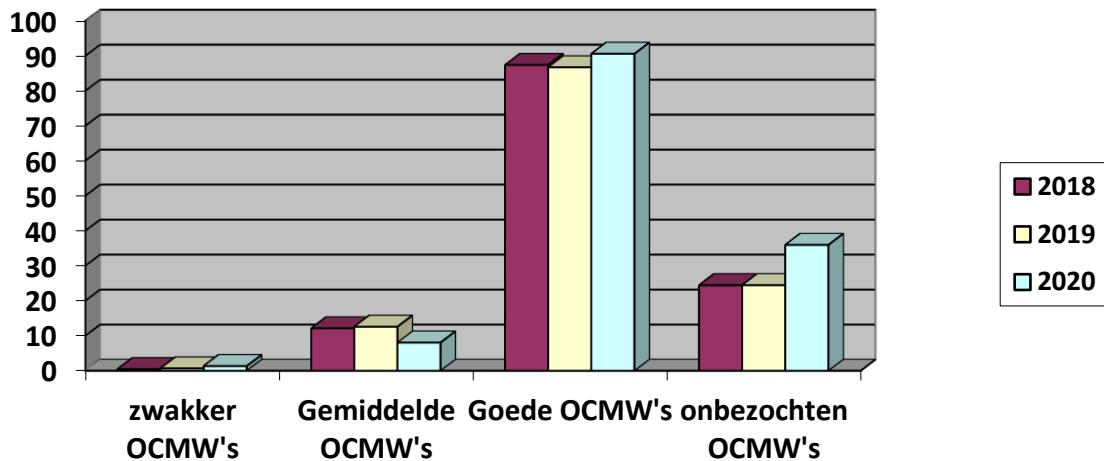
5.2. Globale analyse "SCORE" voor de 3 boekjaren 2018-2019-2020:

5.2.1. Belangrijke opmerking:

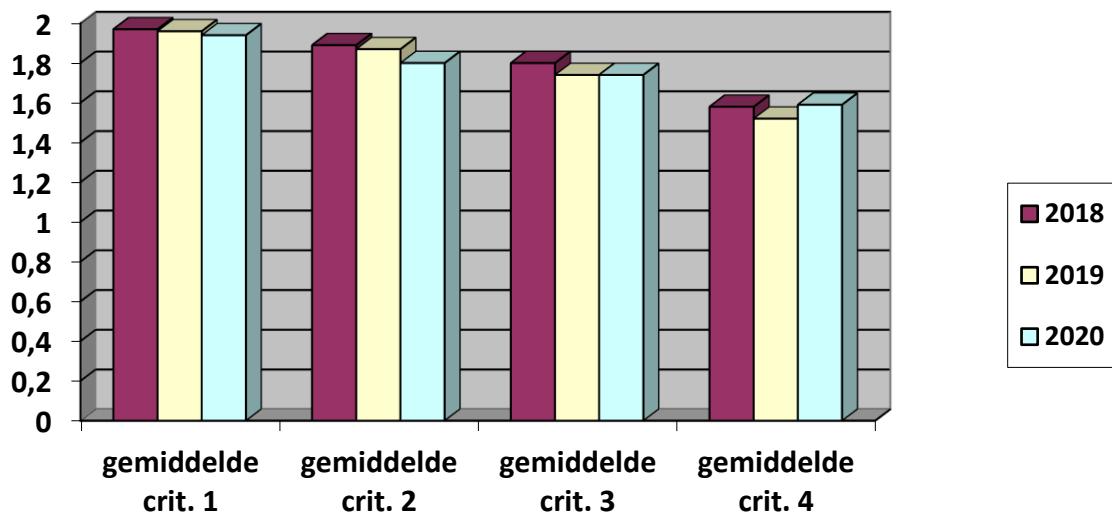
Een verandering van databank (van de Balanced Score Card naar MemoPoint) maakt het niet mogelijk de gemiddelden over de laatste 3 boekjaren te analyseren, aangezien de gegevens voor de jaren 2018 via BSC werden verwerkt, terwijl de gegevens voor 2019 en 2020 in MemoPoint werden verzameld.

5.2.2. Grafieken:

5.2.2.1. Percentage van de OCMW's per categorie per boekjaar voor 2018-2019-2020:

5.2.2.2. Gemiddelde SCORE per criterium per boekjaar voor 2018-2019-2020:

5.3. Analyse, per materie van de "SCORE" voor het jaar 2020:

Dankzij de meer volledige en leesbare gegevens die in het nieuwe Memopointplatform beschikbaar en verzameld zijn, kon voor het eerst een analyse van de criteria "SCORE" per geïnspecteerde materie worden uitgevoerd.

Hieronder vindt u de resultaten van deze analyse per soort materie, met een beknopt overzicht van de geïnspecteerde elementen en het tempo waarin de inspecties worden uitgevoerd, afhankelijk van de grootte van het OCMW.

Met deze nieuwe, meer gerichte aanpak worden de moeilijkheden die bij sommige materies meer voorkomen dan bij andere, criterium per criterium, duidelijk.

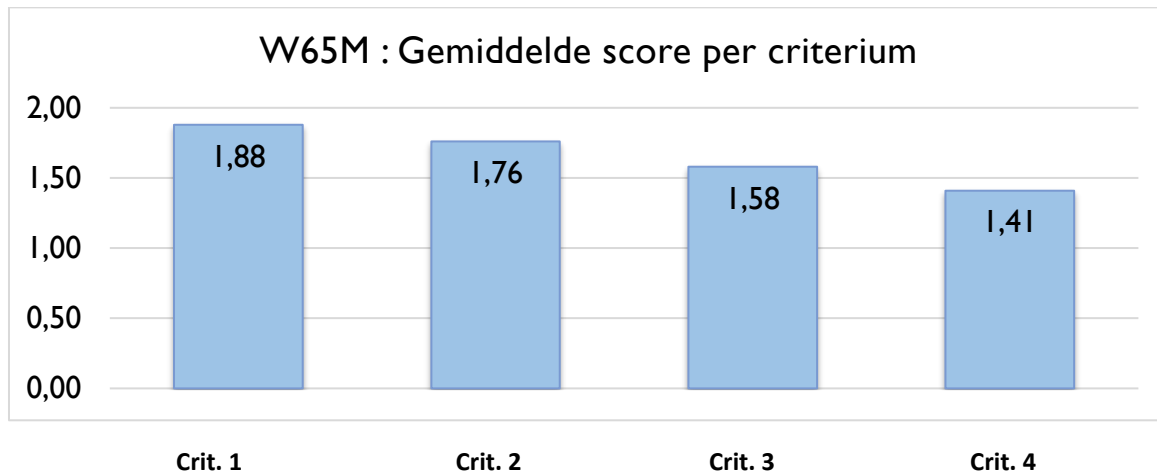
5.3.1. Controle van de medische kosten in het kader van de wet van 2/04/1965:

Voor deze materie werden in 2020 **193 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle van **W65M** bestaat uit de controle van facturen voor medische kosten en voor sociale dossiers in verband met deze uitgaven.

De frequentie van de bezoeken is jaarlijks voor OCMW's met gemiddeld meer dan 130 dossiers per jaar, tweejaarlijks voor OCMW's met tussen 33 en 130 dossiers per jaar, en driejaarlijks voor OCMW's met minder dan 33 dossiers per jaar.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor W65M:

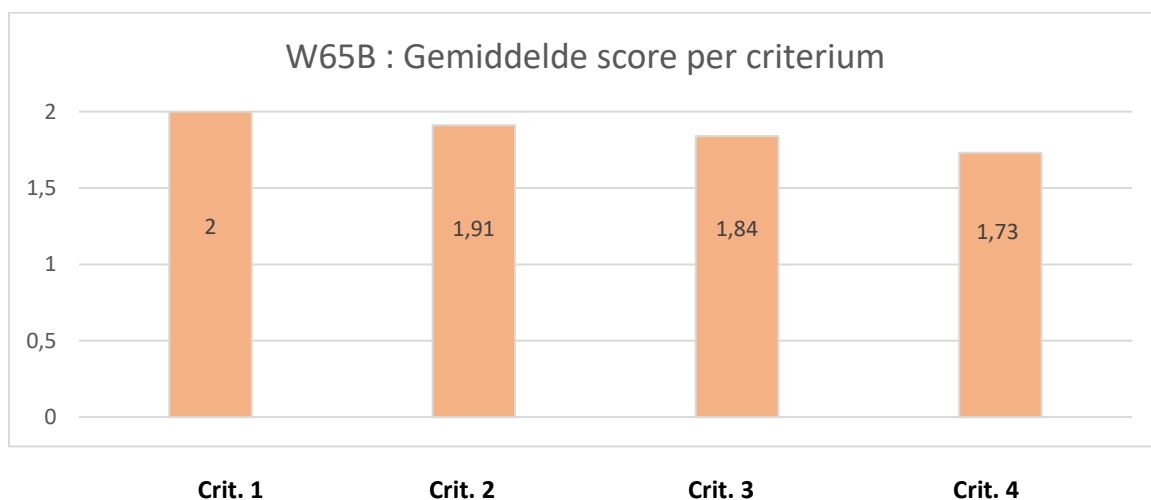
5.3.2. Controle van de equivalente financiële hulp in het kader van de wet van 2/04/1965:

Voor deze materie werden in 2020 **201 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle van **W65B** bestaat uit de controle van de uitgaven en ontvangsten over begunstigden opgenomen in de OCMW-rekeningen.

De frequentie van bezoeken is jaarlijks voor OCMW's met meer dan 1000 dossiers/jaar, tweejaarlijks voor OCMW's met tussen 201 en 999 dossiers/jaar, en driejaarlijks voor OCMW's met minder dan 200 dossiers/jaar.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor W65B:

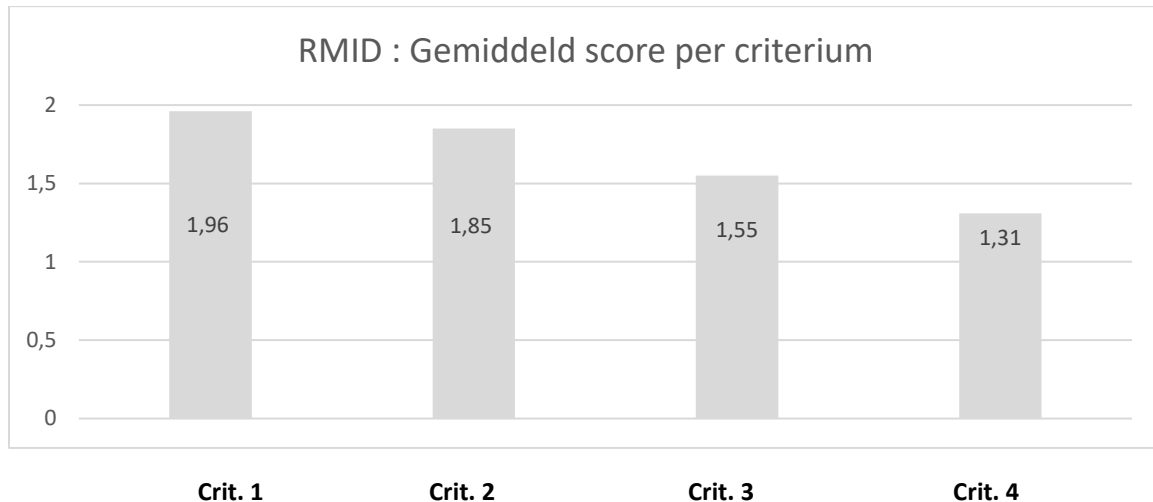
5.3.3. Controle van de dossiers in het kader van de wet van 26/05/2002:

Voor deze materie werden in 2020 **223 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle **RMID** bestaat uit de analyse van de inhoud van de sociale dossiers, via de controle van de juridische en administratieve elementen die voorkomen in deze dossiers.

De frequentie van bezoeken is jaarlijks voor OCMW's met meer dan 1000 dossiers/jaar, tweejaarlijks voor OCMW's met minder dan 1000 dossiers/jaar.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor RMID:

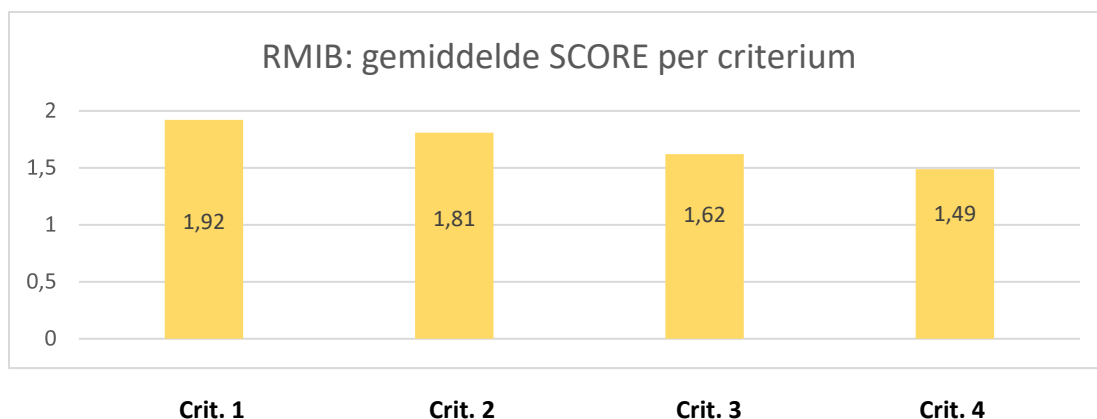
5.3.4. Controle van het boekhoudkundige gedeelte in het kader van de wet van 26/05/2002:

Voor deze materie werden in 2020 **205 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle van **RMIB** bestaat uit de controle van de uitgaven en ontvangsten opgenomen in de OCMW-rekeningen.

De frequentie van bezoeken is jaarlijks voor OCMW's met meer dan 1000 dossiers/jaar, tweejaarlijks voor OCMW's met tussen 201 en 999 dossiers/jaar, en driejaarlijks voor OCMW's met minder dan 200 dossiers/jaar.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor DISC:

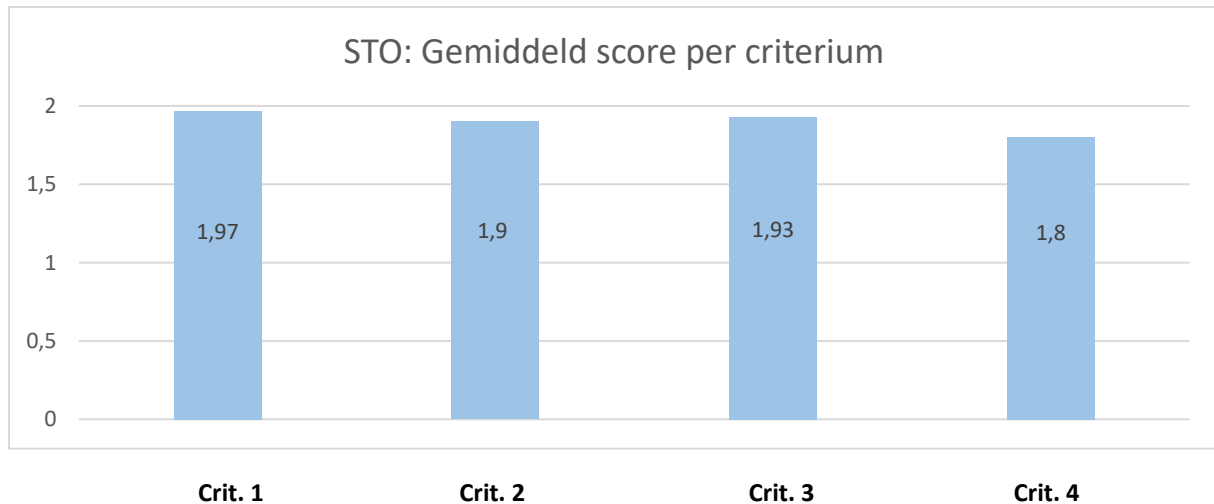
5.3.5. Controle van het sociaal stookoliefonds:

Voor deze materie werden in 2020 **100 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle van **STO** bestaat uit de controle van facturen voor de aankoop van betoelaagbare brandstoffen (huisbrandolie en lamppetroleum) en van de sociale dossiers die verband houden met deze kosten.

De frequentie van de bezoeken is om de 4 jaar voor alle OCMW's, ongeacht hun grootte.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor STO:

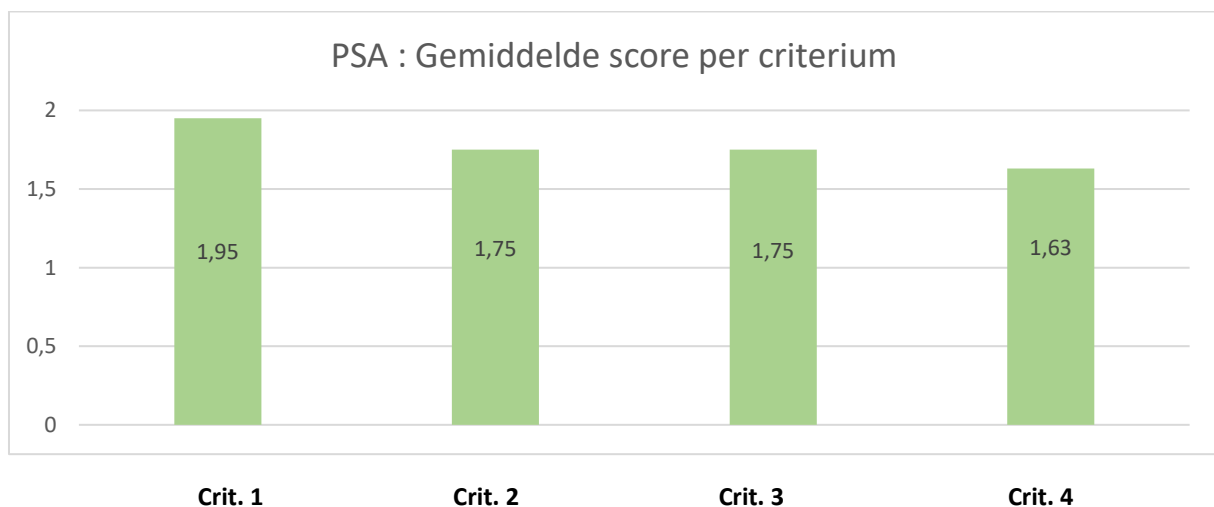
5.3.6 Controle van het Fonds participatie en sociale activering

Voor deze materie, die deel uitmaakt van het onderdeel "Uniek jaarverslag", werden in het jaar 2020 **167 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle **PSA** bestaat uit de controle van de facturen en dossiers van de verrichte activiteiten en van eventuele personeelskosten die in het uniek jaarverslag zijn aangegeven.

De frequentie van de bezoeken is driejaarlijks voor alle OCMW's, ongeacht hun grootte.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor PSA:

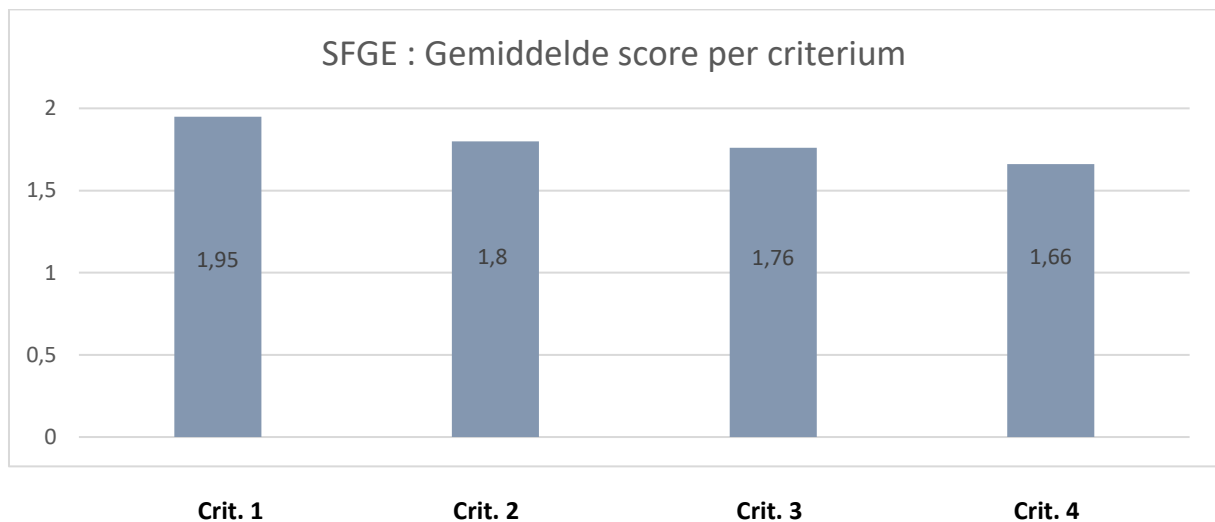
5.3.7. Controle van het Sociaal Fonds Gas en Elektriciteit

Voor deze materie, die deel uitmaakt van het onderdeel “Uniek jaarverslag”, werden in het jaar 2020 **167 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle **SFGE** bestaat uit de controle van de onbetaalde energiefacturen, van de preventieve activiteiten en van de personeelskosten die in het uniek jaarverslag zijn aangegeven.

De frequentie van de bezoeken is driejaarlijks voor alle OCMW's, ongeacht hun grootte.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor SFGE:

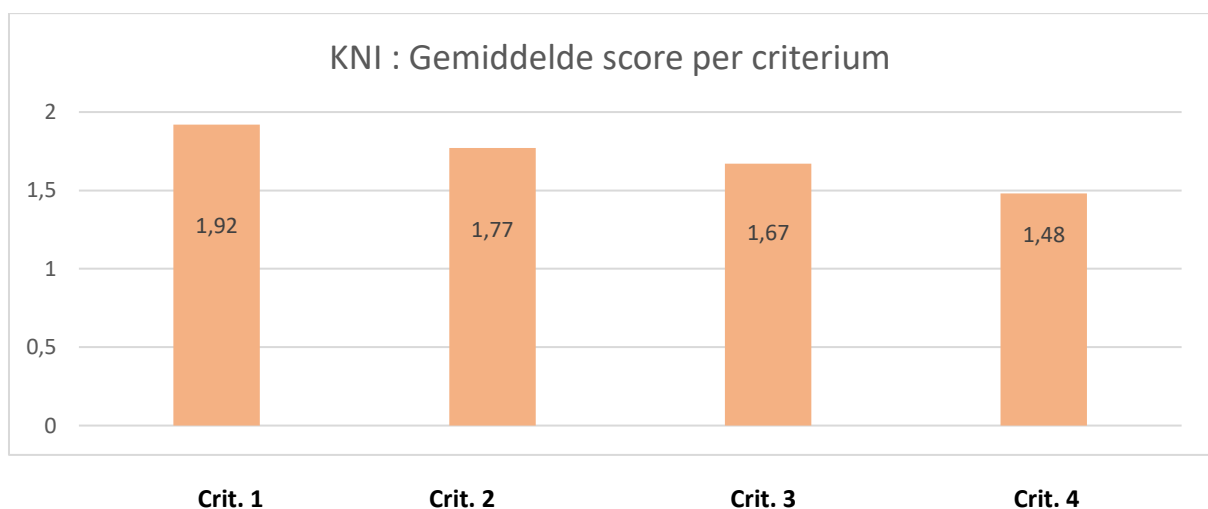
5.3.8 Controle van de knipperlichten – Alarmen in verband met de KSZ-stromen

Voor deze materie werden in 2020 **196 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle **KNI** bestaat uit de controle van de codes die van de OCMW's worden ontvangen, op basis van de halfjaarlijkse lijsten van knipperlichten-alarmpunten die werden bezorgd door de POD MI.

De frequentie van de bezoeken is verbonden met die voorzien wordt in het kader van de controle van de boekhoudkundige gedeelten van RMIB en van W65B.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor KNI:

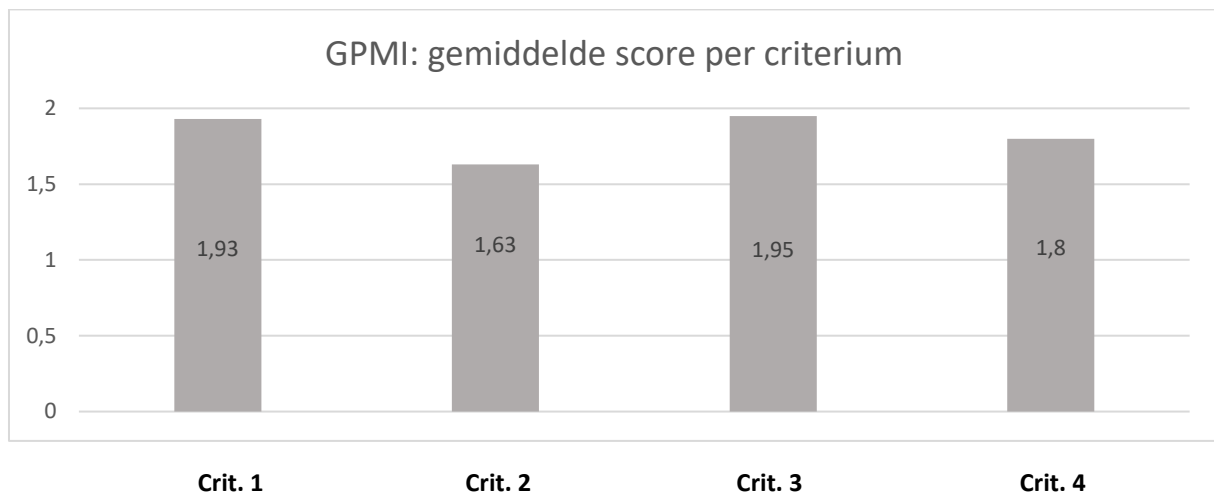
5.3.9. Controle van het gedeelte GPMI - RMI

Voor deze materie, die deel uitmaakt van het onderdeel “Uniek jaarverslag”, werden in het jaar 2020 **167 OCMW's** geïnspecteerd.

De controle **GPMI** bestaat uit de controle van de activiteiten, van de boekhouding en van de personeelskosten die in het uniek jaarverslag zijn aangegeven.

De frequentie van de bezoeken is driejaarlijks voor alle OCMW's, ongeacht hun grootte.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium voor GPMI:

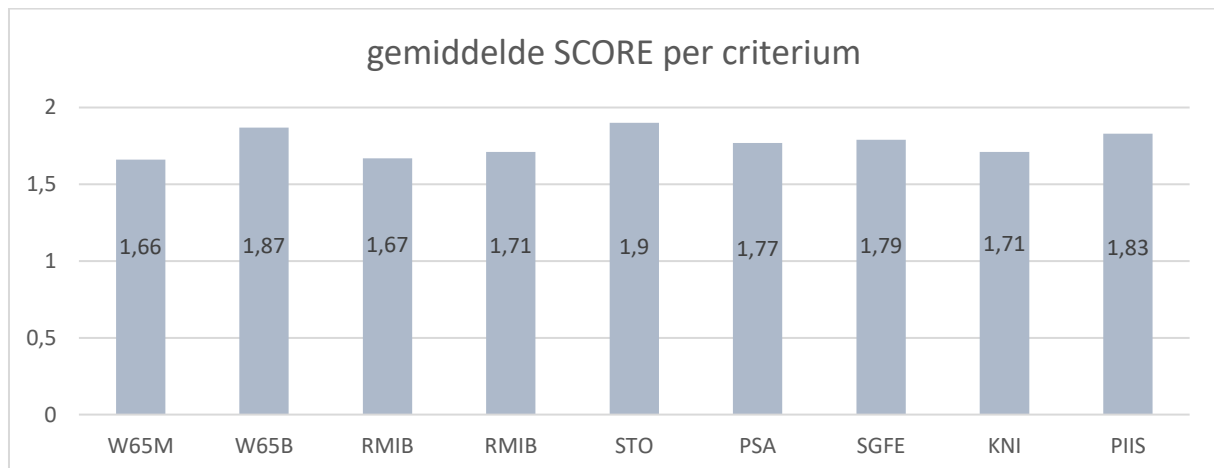

5.3.10. Besluiten

Wat de gemiddelde SCORE per materie betreft:

Het blijkt dat het materie L65M de laagste gemiddelde SCORE heeft, van alle criteria samen, met 1,66 op 2, gevolgd door DISD met 1,67, CLI en DISC met 1,71 en dan de andere materies met een SCORE boven 1,75 op 2.

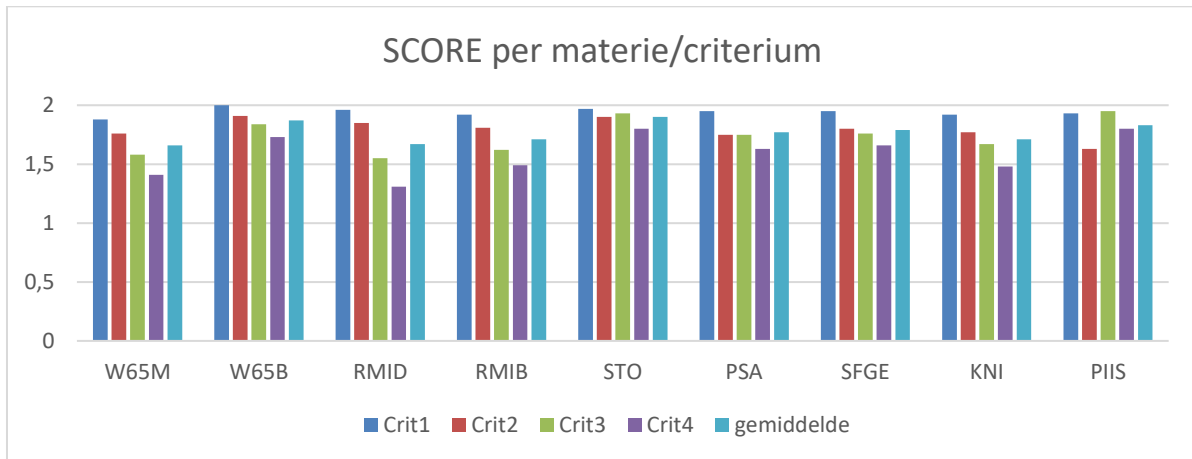
Grafiek van de gemiddelde SCORE per criterium:

Wat de SCORE per criterium betreft:

De benadering per onderwerp, van de verschillende criteria die de SCORE vormen, bevestigt opnieuw dat criterium 4 het zwakste is van alle materies samen.

Grafiek van de gemiddelde SCORE per materie:

6 ANALYSE VAN DE PROCESSEN

I. Context

Sinds 2015 voert de dienst Inspectie procesanalyses uit in de OCMW's voor het beheer van de door de POD MI gesubsidieerde materies.

Deze analyses kaderen in de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat, in het bijzonder in de artikelen 121 en 122 hiervan. Artikel 122 verduidelijkt meer bepaald dat "door het aanvaarden van de subsidie de begunstigde meteen aan het Rijk het recht verleent om ter plaatse controle te doen uitoefenen op de aanwending van de toegekende gelden". De administratie beslist over de wijze waarop zij deze controle organiseert. Als aanvulling op de inspecties die reeds jaren worden uitgevoerd, werd dus beslist om deze analyseprocedures in te voeren.

Deze door de dienst Inspectie uitgevoerde audits moeten ervoor zorgen dat:

- de OCMW's geholpen worden bij het invoeren en/of verbeteren van de beheersprocessen;
- het goede beheer van de subsidies van de federale Staat gewaarborgd wordt;
- aan iedereen de fundamentele sociale rechten op een duurzame en rechtvaardige manier worden gewaarborgd, eerste missie van de POD MI;
- een preventief beleid wordt toegepast inzake eventuele fraude.

Hiervoor wordt een analyse uitgevoerd van het beheer en van de uitvoering, door de diensten van het OCMW, van de processen in verband met de materies die gesubsidieerd worden door de POD MI, en het beheer en de uitvoering van de interne controle in verband met deze processen. Vervolgens worden, indien nodig, aanbevelingen geformuleerd om het beheer en de uitvoering van de processen en/of van de interne controle te verbeteren.

De volgende elementen zullen onderzocht worden in het kader van deze analyse:

- de partijen die betrokken zijn bij het beheer van de processen die verband houden met de door de POD MI gesubsidieerde materies;
- de tools voor beheer en interne controle die gebruikt worden door deze verschillende partijen;
- de procedures ingevoerd door het OCMW en het beheer van de informatie binnen de diensten;
- de uitvoering van de doelstellingen van de verschillende processen en de eventuele middelen om deze te verbeteren of te optimaliseren;
- de risico's en in welke mate zij eventueel voorkomen in het procesbeheer en de tools voor interne controle die worden of zouden kunnen worden uitgevoerd om deze risico's te verminderen.

Deze analyse verloopt in 6 stappen:

- een voorbereiding van het OCMW om in de diensten na te denken over de hierboven vermelde elementen;
- een voorbereiding van de inspecteur op basis van de voorbereiding van het OCMW en van de bij de POD MI beschikbare informatie in verband met het betrokken OCMW;
- een ontmoeting bij het OCMW tussen de inspecteur en de verschillende verantwoordelijken voor de onderzochte processen;
- het opstellen van een verslag door de inspecteur die het bezorgt aan het OCMW;
- de uitvoering door het OCMW van de aanbevelingen waarover gezamenlijk werd beslist door de verantwoordelijken en de inspecteur;
- de evaluatie tijdens de volgende analyse.

2. Besluiten van de analyses uitgevoerd in 2020.

a. Behaalde doelstellingen / processen:

Van de 32 uitgevoerde procesanalyses in 2020 werden de doelstellingen in verband met elk proces beoordeeld (behaald, behaald onder voorbehoud, gedeeltelijk behaald, niet behaald).

De processen waarvan de doelstellingen het vaakst werden bereikt, zijn: **de kennisgeving en de verbetering van de subsidie** gevraagd aan de POD MI (16 OCMW's op 32), **de doorverwijzing van de aanvraag** naar een andere instelling (15 OCMW's) en **de aanvraag van de subsidies** aan de POD MI (13 OCMW's).

De volgende processen worden behaald met voorbehoud door de auditeur: **de doorverwijzing van een aanvraag** (11 OCMW's op 32), **vastgestelde rechten en terugvordering** (10 OCMW's) en **de beslissing en betaling** (9 OCMW's).

De doelstellingen die gedeeltelijk behaald worden, hebben betrekking op: **de ontvangst van een aanvraag en het sociaal onderzoek** (20 OCMW's op 32), **de beslissing en betaling** (16 OCMW's) en **de GPMI en de overdracht van een vraag** naar een ander OCMW (15 OCMW's).

Het proces **GPMI en correctie van de subsidie**, gevraagd aan de POD MI, worden niet bereikt in 3 OCMW's op 32.

b. Actieplan / prioritaire risico's:

Aan het einde van de analyse wordt een actieplan opgesteld door de inspecteur, in samenwerking met het OCMW. Dit actieplan vermeldt meer bepaald de risico's waaraan voorrang zal worden gegeven tot aan de volgende analyse.

Aan Franstalige zijde:

Gemiddeld worden **7 risico's geïdentificeerd als prioritair** in het actieplan. Het minste aantal risico's dat als prioritair werd geïdentificeerd was 4 risico's, het meeste was 11. Van de 20 opgestelde actieplannen telden tussen 2 actieplannen minder dan 5 als prioritair geïdentificeerde risico's, 17 actieplannen telden er tussen 5 en 9, 2 actieplannen telden er 10 en meer.

12 processen worden geanalyseerd. De als prioritair geïdentificeerde risico's hadden, steeds gemiddeld, een invloed op **6 verschillende processen**. Het minimum aantal verschillende processen waarop deze risico's een invloed hadden was 4, het maximum aantal was 8 verschillende processen.

De processen waarop de risico's, opgenomen in de actieplannen, het meeste impact hebben zijn **de GPMI** (23 risico's op de 137 opgenomen in de actieplannen) en de **ontvangst van een aanvraag en het sociaal onderzoek** (20 risico's op de 137 opgenomen in de actieplannen).

De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het minste impact hadden, waren het proces van de **doorverwijzing** van de aanvrager naar een andere instelling (geen enkel risico als prioritair geïdentificeerd) en vervolgens het proces van de **overdracht van een aanvraag** naar een ander OCMW en van **vastgestelde rechten en terugvordering** (4 risico's op de 137 opgenomen in de actieplannen).

De invoering van de interne controle komt stilaan op gang in de OCMW's.

De prioritaire acties hebben dus betrekking op de aanbevelingen die tot doel hebben om het beheer en de uitvoering van de processen te verbeteren, maar ook op de interne controle ervan.

Aan Nederlandstalige zijde:

Gemiddeld worden **7 risico's** als prioritair geïdentificeerd in het actieplan. Het minste aantal risico's dat als prioritair werd geïdentificeerd was 3 risico's, het meeste was 12. Van de 12 opgestelde actieplannen telde 1 actieplan minder dan 5 risico's die als prioritair werden geïdentificeerd, 10 actieplannen telden er tussen 5 en 9 en 1 actieplan telden er 10 meer dan 10.

12 processen worden geanalyseerd in de 12 OCMW's. De als prioritair geïdentificeerde risico's hadden, steeds gemiddeld, een invloed op **6 verschillende processen**. Het minimum aantal verschillende processen waarop deze risico's een invloed hadden was 2, het maximum aantal was 10 verschillende processen.

De processen waarop de risico's, opgenomen in de actieplannen, het meeste impact hebben zijn **de ontvangst van een aanvraag** (16 risico's op de 86 opgenomen in de actieplannen) **en het sociaal onderzoek en de betaling** (14 risico's op de 86 opgenomen in de actieplannen).

De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het minste impact op hadden waren het proces van **de kennisgeving en overdracht van een aanvraag** naar een ander OCMW (2 risico's op de 86 opgenomen in de actieplannen) en vervolgens het proces van **doorverwijzing** van de aanvrager naar een andere instelling en van **aanvraag van de subsidies** bij de POD MI (3 risico's op de 86 opgenomen in de actieplannen).

c. Uitvoering van de actieplannen:

Aan Franstalige zijde werd de uitvoering van het actieplan, in verband met de eerste procesanalyse die werd uitgevoerd tussen 2015 en 2017, geëvalueerd in 21 OCMW's tijdens het jaar 2020.

Deze evaluatie maakt het mogelijk gevolg te geven aan de gedane aanbevelingen, maar ook processen te herzien die bij de eerste analyse positief zouden zijn beoordeeld, maar waarvoor de recenter uitgevoerde inspectierapporten disfuncties aan het licht brengen. Doel is de dialoog met het OCMW te versterken en te zorgen voor een regelmatige opvolging van de aanbevelingen.

De actieplannen werden integraal uitgevoerd in 8 OCMW's en gedeeltelijk in 13 OCMW's.

d. Tewerkstelling van het personeel:

In het kader van de analyse van de verschillende partijen waarop de materies van de POD MI betrekking hebben, wordt de OCMW's gevraagd om de tewerkstelling van personeel dat onze materies behandelt te specificeren: algemene directie, financiële directie, sociale directie, algemeen maatschappelijk personeel, specifiek maatschappelijk personeel, administratief en/of financieel personeel en anderen.

Het aandeel van het **sociaal personeel** (MW van de algemene sociale dienst + specifieke MW) over het volledige OCMW-personeel dat de federale materies behandelt, schommelt **tussen 37,50 % en 78 %**: 4 OCMW's hebben tussen 37,50 en 50 % sociaal personeel, 13 OCMW's hebben er tussen 51 en 60 %, 11 OCMW's tussen 61 en 70 % en 4 OCMW hebben meer dan 70 %.

16 OCMW's op 32 hebben onder hun sociaal personeel zogenaamde "specifieke" maatschappelijk werkers, namelijk diegenen die één of meer bijzondere materies behandelen. 16 OCMW's tellen enkel zogenaamde "polyvalente" maatschappelijk werkers die alle materies van de POD MI behandelen. 17 OCMW's op 32 hebben een verantwoordelijke van de sociale dienst aangeduid zodat er een referentiepersoon is inzake de wetgeving en een harmonisering te waarborgen in de verwerking van de dossiers.

De OCMW's waarvan de processen in 2020 werden geanalyseerd, tellen **gemiddeld 0,95 VTE** Algemene directie en **0,69 VTE** Financiële directie. Het aandeel van het **administratief en financieel personeel** in het volledige OCMW-personeel dat de geanalyseerde materies behandelt, schommelt tussen 0 % en 40 %: 2

OCMW's hebben geen administratief en financieel personeel, 18 OCMW's hebben er **minder dan 20** %, 12 OCMW's hebben tussen 20 en 40 %. De resultaten van de analyses tonen echter aan dat de maatschappelijk werkers talrijke administratieve taken uitvoeren.